ҒАЛАБА БАЙРАМИНГИЗ МУБОРАК БЎЛСИН!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 107 (18.584). ● Душанба, 1983 йил 9 май ● Баҳоси 3 тийин.

УНУТИЛМАС УЧРАШУВЛАР

— Улуғ Ватан уруши жанг лавҳалари биздан узоқлашган сари бирга жанг қилган қуролдошларимизнинг мардлигига, жасур ва толмас командирларимизнинг жасоратига таҳсинлар айтамиз, буюк ғалаба йўлида қаҳрамонларча ҳалок бўлган дўстларимизнинг порлоқ хотираси олдида такрор-такрор таъзим бажо келтирамиз. Қуролдошлар билан бир жойга тўпланганимизда, бир-биримиз билан учрашганимизда ўша оловли кунларни эслаймиз, — дейишди Ғалаба байрами арафасида Тошкентнинг бош майдони — В. И. Ленин номли майдонда учрашган бир гуруҳ жангчилар.

Уларнинг ҳар бири буюк Ғалабагача бўлган қийин ва машаққатли, лекин шарафли йўлни босиб ўтди, жасорат намуналарини кўрсатди. Душман бомбаси ва ҳужумидан чўчимай олға интилди, зафарларимизни мустаҳкамлашга ўз ҳиссасини қўшди.

Планетамиз узра тинчлик осмонининг беғубор бўлиши учун курашиш ҳар биримизнинг муқаддас вазифамиздир. Кўп миллатли совет кишилари жонажон Коммунистик партия ва Совет давлати раҳбарлигида тинчликни янада мустаҳкамлаш учун қўлларидан келган ҳамма ишни қилмоқдалар. Ветеран жангчилар ҳам бу йўлда ўз овозларини баралла айтмоқдалар.

Суратда: Улуғ Ватан уруши қатнашчилари (чапдан ўнгга): истеъфодаги майор Х. Ашуров, истеъфодаги сержант Д. Рзянин, истеъфодаги генерал-полковник П. Шевелёв, истеъфодаги полковник Б. Бобоев, истеъфодаги лейтенант С. Абдуллаев, истеъфодаги полковник Ш. Умаров ўртоқлар.

В. Молгачёв фотоси.

САМИМИЙ ТАБРИКЛАР

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети немис халқи фашизмдан озод этилганлигининг 38 йиллиги муносабати билан ГБСП Марказий Комитети Бош секретари, ГДР Давлат Кенгашининг Раиси Эрих Хонеккерга ва ГДР Министрлар Советининг Раиси Вилли Штофга табрик телеграммаси йўлладилар.

Телеграммада бундай дейилади:

Гитлер фашизми устидан қозонилган ғалаба тарихда ҳақли равишда ғоят катта ўринни эгаллайди. Бу ғалаба кўпгина халқларнинг тақдирида, жаҳоннинг социал қиёфасида чуқур ўзгаришларга сабаб бўлди. 1945 йилнинг унутилмас май ойи Шарқий Германия меҳнаткашлари ҳаётида янги даврни бошлаб берди. Улар жамиятни революцион қайта қуриш йўлини танлаб олиб, дейилади телеграммада, Германия Бирлашган социалистик партияси раҳбарлигида ўз байроғига «Тинчлик» ва «Социализм» сўзларини ёзган чинакам озод ва демократик давлатни барпо этдилар.

Биз Германия Демократик Республикаси илмий коммунизм асосчиси кўрсатган йўлдан бориб Карл Маркс йилида катта муваффақиятларга эришганлигини алоҳида мамнуният билан таъкидлаб ўтамиз. Экономиканинг, илғор фан ва техниканинг ривожланганлиги, аҳоли моддий ва маданий турмушининг юксак даражада эканлиги эндиликда республикангизнинг қиёфасини белгилаб турибди. Немислар диёрида социализм — марксизм-ленинизм таълимотининг буюк бунёдкорлик кучини кўрсатувчи далилдир.

Биринчи немис ишчи ва деҳқонлар давлатининг вужудга келганлиги ҳамда ривожланиши партияларимиз ва мамлакатларимизнинг мақсадлар муштараклигига, социалистик интернационализм принципларига содиқликка асосланган қардошларча иттифоқи тинмай мустаҳкамланганлиги билан чамбарчас боғлиқдир. Дўстлик ва ҳамкорлик ғоялари Совет Иттифоқи билан ГДРдаги миллионлаб меҳнаткашларнинг онгидан чуқур жой олди. Бу ғоялар ҳар иккала мамлакатга социалистик ва коммунистик қурилиш соҳасида ўз олдида турган вазифаларни муваффақиятли бажаришга ёрдам бераётган моддий куч бўлиб қолди.

ГДР партия-давлат делегациясининг куни кеча Совет Иттифоқига қилган расмий дўстона визити халқларимизни бирлаштириб турган қардошликришталари мустаҳкам эканлигини яна бир марта яққол намойиш қилди. Шу визитнинг якунлари, ҳеч шубҳасиз, партияларимиз ва давлатларимиз ўртасида ҳар томонлама ҳамкорликни янада ривожлантиришга хизмат қилади.

Совет кишилари ГДРнинг социалистик ҳамдўстлик бирлиги ва жипслигини мустаҳкамлашга, социалистик иқтисодий интеграция программасини рўёбга чиқаришга, қардош мамлакатларнинг жаҳон миқёсида ҳарбий хавфни бартараф этишга, қуролланиш пойгасини жиловлашга, халқаро муҳитни соғломлаштиришга қаратилган ўзаро келишилган йўлни ишлаб чиқиш ва амалга оширишга қўшаётган ҳиссасини юксак қадрлайдилар.

Фашизм устидан ғалабанинг 38 йиллигини тантанали вазиятда нишонлар эканмиз, дўстимиз ва иттифоқчимиз Германия Демократик Республикасига социалистик қурилишда, бутун дунёда тинчлик учун, Маркс — Энгельс — Ленин улуғ ғояларининг тантанаси учун олиб борилаётган муштарак курашимизда янгидан янги муваффақиятлар тилаймиз.

Э. Хонеккер ва В. Штоф ўртоқлар Улуғ Ватан урушида Совет Армияси қозонган ғалабанинг ҳамда немис халқи фашизмдан озод этилганлигининг 38 йиллиги муносабати билан Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети, Давлат Кенгаши ва Министрлар Совети, шунингдек Германия Демократик Республикаси халқи номидан Ю. В. Андроповга ва Н. А. Тихоновга, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети, Министрлар Советига, шунингдек бутун совет халқига қардошлик саломи ва самимий қутловлар йўлладилар.

Шу куни бутун тараққийпарвар инсоният совет халқининг беҳисоб қурбонларини эсга олади, унинг чексиз қаҳрамонлиги кишилар хотирасида абадий сақланиб қолади, дейилади телеграммада. Совет Иттифоқи ва унинг шавкатли Қуролли Кучларининг гитлерчилар фашизми устидан қозонган оламшумул-тарихий ғалабаси кўпгина халқларга социализм, миллий ва социал озодлик порлоқ истиқболларини очиб берди. Германия Бирлашган социалистик партияси раҳбарлигида, Ленин мамлакати билан мустаҳкам иттифоқда ана шу имконият Германия Демократик Республикасида ҳам амалга оширилди.

Республикамизнинг меҳнаткашлари Карл Маркс йилида фашизмдан ҳалос этилганликнинг 38 йиллигини Германия Бирлашган социалистик партияси X съезди қарорларини бажаришга қаратилган янги-янги ташаббуслар белгиси остида байрам қилмоқдалар. Улар ўз давлатини Европа марказидаги тинчликнинг пухта таянчи сифатида ҳар томонлама мустаҳкамлаб бориб, илмий социализм асосчиси ва немис халқи улуғ вакилининг хотирасини ҳурмат билан эсга олмоқдалар.

Германия Демократик Республикасининг коммунистлари ва барча гражданлари совет халқини Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXVI съезди қарорларини амалга оширишда эришилган ажойиб муваффақиятлар билан табриклайдилар. СССР ижтимоий тараққиёт кашшофи, тинчлик, социализм, халқлар озодлиги ва мустақиллигининг қудратли таянчи сифатидаги ўзининг тарихий бурчини муваффақиятли бажармоқда.

Халқаро тараққиётнинг бориши бутун дунёда тинчликни сақлаш ҳамда империализм энг агрессив доиралари хатарли режаларини барбод этиш учун барча шарт-шароит мавжудлигидан яққол далолат бермоқда. Социалистик давлатлар ҳамдўстлигини, уларнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини мустаҳкамлаш, ташқи сиёсат соҳасида мувофиқлаштирилган ҳаракатлари бунинг ҳал қилувчи гаровидир.

Германия Демократик Республикаси Совет Иттифоқининг ленинча тинчликсевар йўлини бутунлай ва тўла-тўкис қўллаб-қувватлайди. СССРнинг халқаро хавфсизликни мустаҳкамлашга қаратилган конструктив ташаббуслари, шунингдек Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларнинг Прага Декларацияси ҳарбий хавф-хатарни камайтириш ва халқаро вазиятни соғломлаштириш сари реал ва мақбул йўлни кўрсатиб бермоқда.

Европанинг марказида, социализм билан империализм чегарасида турган социалистик давлатимиз ядро ҳалокатининг олдини олиш учун бундан буён ҳам бутун куч-қувватларини сарфлайверади.

Азиз ўртоқлар!

Германия Демократик Республикаси партия-давлат делегациясининг Совет Социалистик Республикалари Иттифоқига қилган расмий визити, самарали фикрлашувлар ва самимий учрашувлар халқларимизни боғлаб турувчи қардошларча иттифоқ ва мустаҳкам дўстлик бузилмас эканлигини яна бир карра намойиш этди. Визит натижалари социализм ва тинчлик манфаатлари йўлида ҳар томонлама ҳамкорликни чуқурлаштириш жараёнига янги-янги муҳим омиллар бахш этади.

Азиз ўртоқлар, коммунистик бунёдкорлик ва тинчликни таъминлаш ишида Сизларга ва барча совет халқига янги-янги катта муваффақиятлар тилаймиз.

(ТАСС).

БАЙРАМ ҚУТЛОВЛАРИ

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети ЧКП Марказий Комитетининг Бош секретари, Чехословакия Социалистик Республикасининг Президенти Густав Гусакка ва Чехословакия Социалистик Республикаси ҳукуматининг Раиси Любомир Штроугалга табрик телеграммаси йўлладилар. Мамлакат фашист босқинчиларидан озод қилинганлигининг 38 йиллиги муносабати билан қардош чехословак халқига самимий қутловлар ва энг яхши истаклар билдирилди.

Фашизм устидан қозонилган шонли ғалаба куни Чехословакия гитлерчи босқинчилардан озод қилинганлиги ватанингиз тарихий тақдирида бурилиш нуқтаси бўлиб қолди, дейилади телеграммада. Чехословакия меҳнаткашлари ўзининг синалган авангарди — Коммунистик партия раҳбарлигида социалистик келажак учун революцион курашни авж олдириб юбордилар, бу кураш 1948 йилнинг февраль кунларида ҳал қилувчи ғалаба билан якунланди.

Мамлакатингизда социалистик қурилиш йиллари мобайнида ижтимоий-сиёсий, иқтисодий ва маданий ҳаётнинг барча соҳаларида ғоят катта муваффақиятларга эришилди. Чехословакия Социалистик Республикаси социалистик давлатларнинг бирлиги ва жипслигини мустаҳкамлашга, социализм, тинчлик ва хавфсизликнинг ишончли қалқони — Варшава Шартномаси ташкилотининг фаолиятига салмоқли ҳисса қўшмоқда, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши ишида актив қатнашмоқда, деб таъкидланади телеграммада.

ЧССР принципиал ташқи сиёсатни изчиллик билан ўтказиб, ҳақли равишда юксак халқаро обрў-эътиборга сазовор бўлди.

Сизларнинг иттифоқчиларингиз ва дўстларингиз сифатида биз ҳозирги замоннинг барча туб масалаларида фикрларнинг тўла бирлиги, чинакам қардошларча ҳамкорлик партияларимиз, мамлакатларимиз ва халқларимиз ўртасидаги муносабатларга хос хусусият эканлигидан астойдил мамнун бўлмоқдалар. Бундан 13 йил муқаддам дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисида имзоланган шартнома давлатларимиз ўртасидаги самарали муносабатларни мустаҳкамлашда муҳим босқич бўлди. Бу шартнома 1943 йилги Совет — Чехословакия шартномасининг ўрнини олди. КПСС билан ЧКПнинг қалин баҳамжиҳат ҳаракати — халқларимизнинг дўстлиги социализмнинг халқаро позицияларини мустаҳкамлашга, бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлашга яхши хизмат қилмоқда.

* * *

Г. Гусак билан Л. Штроугал ўртоқлар Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети, ЧССР ҳукумати, бутун чехословак халқи номидан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Советига ва бутун қардош совет халқига ўртоқларча қизғин табрикнома йўлладилар. Табрикномада қаҳрамон совет халқининг фашизм устидан қозонган тарихий ғалабаси ҳамда Чехословакия шонли Совет Армияси томонидан озод қилинганлигининг 38 йиллиги муносабати билан ғоят самимий қутловлар изҳор этилган.

1945 йилнинг 9 май куни халқимизнинг энг янги тарихида шонли воқеа бўлиб қолди, дейилади телеграммада. Биз Улуғ Ватан уруши йилларида минг-минглаб чех ва словак ватанпарварлари ҳам совет қаҳрамонлари билан ёнма-ён туриб жанг қилганликлари билан фахрланамиз. Ана шу ватанпарварлар душман билан шиддатли курашда халқларимизнинг қардошлик иттифоқини мустаҳкамладилар. ЧССР билан СССР ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисида 1970 йилнинг май ойида имзоланган шартномада мустаҳкамланганидек, Совет Иттифоқи билан бузилмас дўстлик, иттифоқ ва ҳар томонлама ҳамкорлик Чехословакия халқининг ҳаётий манфаатларига мос бўлиб тушади ва мамлакатимизнинг социалистик қурилиш йўлидан муваффақиятли равишда олға бориши гаровидир.

Герман фашизми устидан қозонилган ғалаба Совет Иттифоқининг обрў-эътиборини оширди, дунёда кучлар нисбатини ўзгартиришга кўмаклашди ва социалистик мамлакатлар ҳамдўстлигини ташкил этиш учун негиз яратди. Бу ҳамдўстлик халқаро муносабатларнинг ривожига тобора кўпроқ таъсир ўтказмоқда.

Чехословак халқи Совет Иттифоқининг тинчликсеварлик сиёсатини, унинг халқаро кескинликни юмшатишга эришиш ва ядро фалокатининг олдини олиш борасидаги баҳодирона куч-ғайратларини юксак қадрлаб, актив равишда қўллаб-қувватламоқда, Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий Маслаҳат Комитети Кенгашининг қарорларини тўла-тўкис маъқулламоқда. Ана шу қарорлар халқаро муносабатлардаги сиёсий кескинликни тугатишга, уруш хавфини камайтиришга ва турли ижтимоий тузумдаги давлатлар ўртасида ишончсизликни бартараф этишга қаратилгандир.

ЧССРдагилар совет халқи Совет Иттифоқи ленинчи Коммунистик партияси раҳбарлигида социалистик жамият барпо этиш ва уни ривожлантириш соҳасида эришган катта муваффақиятлардан астойдил қувонмоқдалар. Бу муваффақиятлар совет меҳнаткашлари фидокорона бунёдкорлик меҳнатининг, совет халқларининг улуғ ягона ва тенг ҳуқуқли оиласини ҳар томонлама мустаҳкамлашнинг самараларидир. Совет Иттифоқи қудратли, ривожланган социалистик давлат, бутун дунёда тинчлик, тараққиёт, озодлик, демократия ва социализмнинг ишончли гаровидир.

Марксизм-ленинизм ва социалистик интернационализм принципларига асосланган ўзаро манфаатли Чехословакия — Совет муносабатлари кун сайин чуқурлашиб бормоқда. Бу муносабатларни муваффақиятли ривожлантириш ЧКП XVI съезди билан КПСС XXVI съезди ўртага қўйган вазифаларни ҳал этишга, социалистик ҳамдўстлик давлатларининг бирлиги ва жипслигини мустаҳкамлашга ёрдам беради. Биз бундан буён ҳам Чехословакия — Совет дўстлиги, иттифоқи ва қардошларча ҳамкорлигини ривожлантиришдан иборат мана шу йўлдан бораверамиз, деб таъкидланади телеграммада.

(ТАСС).

СССР МУДОФАА МИНИСТРИНИНГ БУЙРУҒИ

1983 йил 9 май. № 115 Москва шаҳри.

Солдат ва матрос, сержант ва старшина ўртоқлар!

Прапорщик ва мичман ўртоқлар!

Офицер, генерал ва адмирал ўртоқлар!

Армия ва Флот ветеранлари, Улуғ Ватан урушининг қатнашчилари, ўртоқлар!

Бугун Ватанимиз, қардош социализм мамлакатларининг меҳнаткашлари, бутун тараққийпарвар инсоният совет халқининг 1941—1945 йиллардаги Улуғ Ватан урушида қозонган ғалабасининг 38 йиллигини нишонламоқдалар.

Улуғ Ватан уруши совет халқи ва унинг Қуролли Кучлари учун энг оғир синов бўлди. Бу урушда жаҳонда биринчи социалистик давлатнинг тақдири, жаҳон цивилизацияси, тараққиёт ва демократиянинг келажаги ҳал этилди. Армия ва Флот жангчилари Улуғ Ватан уруши йилларида ўзларининг жанговар байроқларини сўнмас шон-шуҳратга буркадилар. Улар юксак маънавий, жанговар фазилатларини, ғалабаға бўлган букилмас иродани намойиш қилдилар. Ишчилар синфи, колхозчи-деҳқонлар ва халқ зиёлилари чинакам қаҳрамонлик кўрсатдилар.

Совет халқи, унинг шавкатли Қуролли Кучлари Коммунистик партия раҳбарлигида оламшумул-тарихий ғалабани қўлга киритдилар, Гитлер Германиясини, сўнгра милитаристик Японияни қақшатқич мағлубиятга учратиб, социалистик Ватан шон-шарафи ва мустақиллигини қаттиқ туриб ҳимоя қилдилар, жаҳон халқларини фашизм асорати хавфидан қутқариб қолдилар.

Халқаро империалистик реакциянинг зарбдор кучлари устидан қозонилган ғалаба ижтимоий ва давлат тузумимизнинг ҳал қилувчи афзалликларини, совет жамиятининг бузилмас ғоявий-сиёсий бирлигини, марксизм-ленинизм идеологияси, совет ватанпарварлиги ва пролетар, социалистик интернационализм тантанасини яққол намойиш этди. Бу ғалаба жаҳон революцион жараёнининг қудратли тезлатгичи бўлди, бутун дунёда тинчлик кучларининг мустаҳкамланишига олиб келди.

Эндиликда халқимиз партия XXVI съездининг, КПСС Марказий Комитети май ва ноябрь Пленумларининг қарорларини, КПСС Марказий Комитети Бош секретари Ю. В. Андроповнинг кўрсатмаларини сабот билан амалга оширмоқда. Шу йил планини ва умуман ўн биринчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли равишда тўла ва ошириб бажариш учун социалистик мусобақа кенг авж олдириб юборилди.

Совет Иттифоқи қардош социалистик мамлакатлар билан яқин ҳамжиҳатликда тинчликсевар ташқи сиёсатни қатъият ва изчиллик билан ўтказиб келмоқда. Тинчликни ва халқлар хавфсизлигини мустаҳкамлаш учун, инсониятни термо-ядро уруши хавфидан халос этиш учун сабот билан курашмоқда.

Бироқ АҚШнинг ва НАТО агрессив блокининг милитаристик доиралари халқаро вазиятни ҳамон кескинлаштирмоқда. Улар Совет Иттифоқи ва унинг иттифоқчилари устидан ҳарбий устунликка эришишга интилиб, қуролланиш пойгасини кучайтирмоқдалар, ядро уруши чиқаришнинг турли вариантларини ишлаб чиқмоқдалар. Шундай бир шароитда совет халқи, Коммунистик партия ва Совет давлати юксак сергаклик кўрсатиб, мамлакат мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашга, Совет Қуролли Кучларининг жанговар қудратини оширишга доимо эътибор бермоқдалар.

Ленин васиятларига содиқ бўлган совет жангчилари қардош социалистик мамлакатларнинг армиялари билан мустаҳкам бирликда социализм тарихий ғалабаларини ва халқлар хавфсизлигини сергаклик билан ҳимоя қилмоқдалар. Улар ўзларининг ватанпарварлик ва интернационал бурчини адо этишга ҳамиша шай бўлиб турибди.

Армия ва Флот шахсий составини, СССР Қуролли Кучлари ветеранларини, барча уруш қатнашчиларини улуғ Ғалаба байрами билан табриклайман ва қутлайман.

Совет халқининг Улуғ Ватан урушидаги ғалабаси ўттиз саккиз йиллигини нишонлаш юзасидан БУЮРАМАН:

Бугун маҳаллий вақт билан соат 22 да Ватанимиз пойтахти — қаҳрамон шаҳар Москвада, иттифоқдош республикаларнинг пойтахтларида, қаҳрамон шаҳарлар — Ленинград, Волгоград, Одесса, Севастополь, Новороссийск, Керчь, Тула, қаҳрамон қалъа — Брестда, шунингдек Калининград, Львов, Ростов-Дон, Куйбишев, Свердловск, Новосибирск, Чита, Хабаровск, Владивосток ва Североморскда тўплардан бир йўла ўттиз марта ўқ узиб, байрам артиллерия салюти берилсин.

Ватанимиз озодлиги ва мустақиллиги йўлидаги жангларда ҳалок бўлган қаҳрамонларга абадий шон-шарафлар!

Яшасин қаҳрамон совет халқи ва унинг шавкатли Қуролли Кучлари!

Яшасин барча ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

СССР мудофаа министри,
Совет Иттифоқи Маршали
Д. УСТИНОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ёшларни қаҳрамонона ватанпарварлик руҳида тарбиялаш соҳасида актив иш олиб борганлиги ва 1941—1945 йиллардаги Улуғ Ватан урушида совет халқи ғалабасининг 38 йиллиги муносабати билан Тошкент давлат медицина институти кафедрасининг мудири Калим Шамаевич **Зайнуллин** ва Уруш ветеранлари совет комитети Тошкент секциясининг лектори Александр Григорьевич **Зусман** ўртоқларга **«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими»** фахрий унвони берди.

Уруш ветеранларидан бир группаси Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

УЛАР ҲЕЧ УНУТИЛМАЙДИ

СОЛДАТСКИЙ (Тошкент области), 8 май. (ЎзТАГ). Бугун Ғалаба районидаги Димитров номли колхозда Улуғ Ватан уруши йилларида ҳалок бўлган жангчилар хотирасига ўрнатилган ёдгорликни очишга бағишланган тантанали митинг бўлиб ўтди. Дала, ферма меҳнаткашлари ва механизаторлардан 181 киши Ватанни ҳимоя қилиш учун курашда ҳалок бўлган эди. Улар ҳеч қачон унутилмайдилар.

Ёдгорлик колхоз марказида ўрнатилган бўлиб, унда жангчи солдатлар ва партизанлар группаси тасвирланган. Ёдгорликни Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Ф. Й. Грешченко яратган.

Митингдан сўнг колхозчилар, мактаб ўқувчилари ёдгорлик пойига гуллар қўйишди.

ҲЕЧ КИМ, ҲЕЧ НАРСА УНУТИЛМАЙДИ

МАРДЛИК — МАНГУЛИК!

ХАЛҚ ЖАСОРАТИ

Генерал-лейтенант Н. А. МОИСЕЕВ,
ҳарбий Совет аъзоси, Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи сиёсий бошқармасининг бошлиғи.

ВАТАНИМИЗНИНГ қаҳрамонона тарихидаги ажойиб саналар орасида 1945 йилнинг 9 майи алоҳида ўрин тутади. Шу куни Москвада мингта тўпдан отилиб берилган тантанали салют фашистлар Германиясини бутунлай тор-мор келтирган Совет Иттифоқи ва унинг Қуролли Кучларининг буюк тантанасини бутун дунёга маълум қилди. Ўшандан буён прогрессив инсоният Ғалаба кунини, қаҳрамон совет халқи жанговар шон-шуҳрати байрамини нишонлаб келмоқда.

Фашизмга қарши 1418 кун давомида олиб борилган қонли жанглар узоқлашган сари халқимизнинг Ленин партияси раҳбарлигида қўлга киритган буюк Ғалабаси, мислсиз жасорати янада ёрқинроқ порламоқда. Совет халқи социалистик Ватаннинг озодлиги ва мустақиллигини сақлабгина қолмай, жуда кўп мамлакатларни гитлерчилар қуллигидан халос этиб, ўзининг халоскорлик миссиясини ҳам шараф билан ўтади, жаҳон цивилизациясини фашист ваҳшийларидан сақлаб қолди.

Иккинчи жаҳон урушини империализм бошлаб берди. Ана шу урушда совет халқининг ўз Ватани озодлиги ва мустақиллиги учун олиб борган кураши жаҳонда биринчи социалистик давлатнинг мустаҳкам эканлигини намойиш қилди. Совет ижтимоий ва давлат тузуми, социалистик экономика, марксча-ленинча идеологиямиз, совет жамиятининг маънавий-сиёсий бирлиги, СССР халқларининг бузилмас дўстлиги тантана қилди. Германия босқинчиларининг тор-мор этилиши социалистик давлат ҳарбий ташкилотининг устунлигини, Қуролли Кучлар тузилишининг ленинча принциплари ҳаётий кучини кўрсатди.

Уруш реал воқеликка айлангач, илғор илмий назария — марксизм-ленинизм назарияси билан қуролланган, мамлакатга раҳбарлик қилишда тажриба орттирган Коммунистик партия Ватан тақдири учун бутун масъулиятни ўз зиммасига олди. Партия совет халқининг фашистлар агрессиясига қарши курашига бошчилик қилибгина қолмай, ўз составининг катта қисмини фронтга юборди. Коммунистлар социалистик Ватаннинг жасур ҳимоячилари орасида энг жасурлари эдилар. Шунинг учун ҳам жангнинг энг қийин, ҳал қилувчи дақиқаларида, ҳар қандай қилиб бўлса ҳам бардош бериш, душманни улоқтириб ташлаш зарур бўлиб қолган тақдирда «Коммунистлар, олға!» шиори янграр эди. Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонини олган 11603 кишидан деярли учдан бири коммунистлар эканлиги ҳам ана шундан далолат беради.

Коммунистик партия урушнинг дастлабки кунлариданоқ душманга қарши кураш олиб боришнинг конкрет программасини ишлаб чиқди. Ҳамма жойда партия ташкилотлари ВКП(б) Марказий Комитетининг кўрсатмаларини бажара бориб, ғоявий-сиёсий ишларни оператив қайта қурдилар. Улуғ Ватан уруши характери ва мақсадларини совет кишиларига тушунтирдилар. «Ҳамма нарса фронт учун, ҳамма нарса ғалаба учун!» шиори совет кишилари ҳаётининг қонунига айланди.

Партия ва давлат аппаратини ҳарбий изга солиш бутун кучларни душман устидан ғалаба қозонишга сафарбар қилиш имконини берди. 1941 йил 30 июнда Давлат Мудофаа Комитети тузилди ва бутун ҳокимият шу комитет қўлида мужассамлашди. Бундан бир кун аввал эса ВКП(б) Марказий Комитети билан СССР Халқ Комиссарлари Совети партия ва совет ташкилотларига мамлакатни жанговар лагерга айлантириш тўғрисидаги программ ҳужжат бўлиб қолган директивани юборди. Бу директивада асосий диққат-эътибор мамлакат ичкарисини мустаҳкамлашга қаратилди. Дарҳол сафарбарлик ўтказиш, ҳарбий юкларни ташиш, топшириқларни бажариш, заводлар, электростанциялар, алоқа узелларини пухта ҳимоя қилиш, Қизил Армиянинг моддий-техника жиҳатидан фашистлар Германияси қўшинлари устидан устунлигини қисқа вақт ичида таъминлаш вазифалари қўйилди.

Партия ташкилотлари ана шу ҳужжат асосида уруш шароитидаги вазифаларни белгилаб олдилар. 1941 йил 1 июлда 5 миллион киши армияга чақирилди. Партия комитетлари раҳбарлигида ўнлаб халқ лашкарлари дивизиялари тузилди. Масъул партия кадрлари армиядаги сиёсий ишларга юборилди.

Бу жангда мамлакатимизнинг барча халқлари, ҳамма республикалар иштирок этди. Юздан ортиқ корхона Ўзбекистонга эвакуация қилинди. Уруш йилларида бу ерда янги завод ва фабрикалар тикланди. Кўплаб самолёт, авиамотор, авиабомба ва фронт учун зарур бошқа нарсалар ишлаб чиқарилди.

Ўзбекистон қишлоқ меҳнаткашлари Ватанга 4 миллион 806 минг тонна пахта, кўп миқдорда дон, мева етказиб бердилар. Республика аҳолиси жами 4 миллиард 700 миллион сўмликдан ортиқ пул, заём ва қимматбаҳо металларни мудофаа фондига топширди. Эвакуация қилинган минглаб оилалар Ўзбекистонда бошпана топдилар.

Москва остонасидаги жанглар 1941 йилнинг ҳал қилувчи воқеалари бўлди. Бу жанг натижалари гитлерчилар армияси енгилмаслиги тўғрисидаги афсонани чиппакка чиқарди ва Улуғ Ватан урушининг боришида бурилиш ясади. Деярли 1 миллион босқинчиларни янчиб ташлашга олиб келган Сталинград жанги душманни умуман тор-мор келтиришни бошлаб берди. Курск ёйидаги жангда эса қўшинларимиз 30 га яқин душман дивизияларини тор-мор келтириб, жанговар маҳоратда, қурол-яроғ, стратегик раҳбарликда Совет Армиясининг устунлигини бутун дунёга намойиш қилди. Ленинград ва Новгород остонасида, Белоруссияда, Болтиқ бўйида, Шарқий Пруссияда ва Ғарбий Польшада ва ниҳоят Берлин операциясида қўшинларимизнинг қудратли зарбаси совет солдатининг мислсиз қаҳрамонлигини, совет давлатининг мустаҳкамлигини намойиш қилди.

Бу улкан ютуқларни қўлга киритишда Туркистон ҳарбий округи ҳам сезиларли роль ўйнади. Уруш йилларида округдан кўплаб дивизия, бригада, юзлаб қўшилмалар фронтга йўл олди. Урушнинг дастлабки ойларидаёқ Смоленск жангида 221-моторлаштирилган дивизия ва 21-тоғ отлиқ дивизияси намуна кўрсатди. Москва остоналарида эса округимизда тузилган 316-ўқчи дивизия жангчилари мардлик намуналарини кўрсатдилар. Бу дивизияга генерал-майор И. В. Панфилов командирлик қилди. Дубосеково разъездида 28 панфиловчининг кўрсатган жасорати Ватан уруши тарихига абадий ёзиб қўйилди.

Сталинград мудофааси солномасига туркистонлик 11 қаҳрамоннинг номи олтин ҳарфлар билан битилган. Улар 9 ўзбек, қозоқ ва озарбайжондан иборат эди. Лейтенант М. Кабрибов қўмондонлигидаги бу группага душмандан тортиб олинган тепаликни мудофаа қилиш топширилган эди. Жангчилар бир қадам ҳам чекинмадилар. Жасурлар шарафига бу тепалик «Шарқлик 11 қаҳрамон тепалиги» деб аталди.

Ҳозирги туркистончи-жангчилар Тошкент танк билим юртини битирган гвардиячи лейтенант, Совет Иттифоқи Қаҳрамони В. Шаландин, Тошкент пиёдалар билим юртини битирган гвардиячи-майор В. Малясов, 87-алоҳида ўқчи бригада ротасининг партия ташкилотчиси О. Тоҳиров жасоратини яхши биладилар ва ўзларининг жанговар меҳнатлари билан уларнинг қаҳрамонлигини шарафламоқдалар.

Округимизда тузилган кўплаб қисмлар ва бирлашмалар Ватан орденлари билан мукофотландилар. 821 туркистончи-жангчига Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилди. Ана шулардан 10 киши Александр Матросовнинг жасоратини такрорлади.

Коммунистик партия мамлакатга сиёсий-иқтисодий, ҳарбий ва идеологик раҳбарликни ягона қилиб бирлаштириб, халқимизни буюк ғалабага олиб келди. Бу ғалаба жаҳон воқеаларининг боришига жуда катта таъсир ўтказди. «Бизнинг социалистик қурилишдаги ютуқларимиз, фашизм устидан қозонган тарихий ғалабамиз, Совет Иттифоқидаги барча миллатлар ва элатларнинг гуллаб-яшнаши халқларнинг озодлик кураши учун қудратли туртки бўлди», — деди КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Ю. В. Андропов СССРнинг 60 йиллиги тўғрисидаги докладида. Буюк ғалабамизнинг алангали шуъласи урушдан кейинги йилларда Европа, Осиё, Лотин Америкасида вужудга келган социалистик мамлакатлар байроғида акс этмоқда.

Халқлар ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлашдан иборат ленинча йўлдан садоқат билан бораётган СССР қардош социализм мамлакатлари билан мустаҳкам жипсликда тинч ташқи сиёсатни ўтказиб келмоқда. КПСС Тинчлик учун, халқаро кескинликни юмшатиш учун қатъият билан кураш олиб бориб, шу билан бирга қуролланиш пойгасини авж олдираётган империалистик давлатлар ҳукмрон доираларининг хатти-ҳаракатини ҳушёрлик билан кузатиб бормоқда ва Совет Иттифоқининг мудофаа қудратини мустаҳкамлаш тўғрисида мунтазам ғамхўрлик қилмоқда.

Партиямизнинг принципиал позицияси КПСС Марказий Комитетининг «РСДРП Иккинчи съездининг 80 йиллиги тўғрисида»ги қарорида ҳам ўз ифодасини топди. Бу қарорда КПСС ва Совет давлати тинчлик ва халқлар хавфсизлиги ишини изчиллик билан ҳимоя қила бориб, шу билан бирга империализм вужудга келган кучлар тенглигини бузиш ва ҳарбий ускунликка эришишга интилишдан воз кечмас экан Совет Қуролли Кучларини СССРни, унинг иттифоқчилари ва дўстларини ҳимоя қилиш учун зарур бўлган ҳамма нарса билан таъминлайвериши таъкидлаб ўтилади.

Шонли Қуролли Кучларимиз жанговар сафида Қизил Байроқ орденли Туркистон Ҳарбий Округи жангчилари муносиб ўрин эгаллаб турибдилар. Қишки жанговар машқларнинг натижалари шахсий составнинг жанговар маҳорати, солдат ва командирларнинг сиёсий етуклиги ошганлигини кўрсатди.

Туркистон ҳарбий округи сиёсий органлари, партия ва комсомол ташкилотлари маҳаллий партия, совет ва жамоат ташкилотлари билан мустаҳкам ҳамкорликда иш олиб бормоқдалар. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика ҳукумати туркистончи-жангчилар тўғрисида оталарча ғамхўрлик қилмоқдалар. Партия, совет, комсомол ташкилотларининг раҳбарлари, олимлар, адабиёт ва санъат ходимлари, ишлаб чиқариш илғорлари ҳарбий қисмларда бўлиб, жангчиларга коммунистик қурилишдаги ютуқлар тўғрисида, меҳнат коллективларининг ишлари ва ютуқлари тўғрисида гапириб бермоқдалар.

Биз шуни фахрланиб таъкидлай оламизки, урушдан кейинги даврда бизда коммунистик руҳда тарбияланган, Ватанга, халққа, партияга чексиз садоқатли ватанпарвар жангчи, интернационалист жангчи — янги типдаги жангчи шаклланди. Бу юксак маънавий фазилатлар туркистончи-жангчиларга ҳам хосдир. Улар Ғалаба кунини жанговар ва сиёсий тайёргарликда, юксак социалистик мажбуриятларни бажаришда янги ютуқларга эришган ҳолда кутиб олмоқдалар.

Халқлар дўстлиги Улуғ Ватан уруши йилларида тўла-тўкис ўзини кўрсатди. Социалистик миллатлар ўртасига раҳна солишга, уларни парчалаб ташлашга умид боғлаган душманларнинг режалари совун кўпигидек барбод бўлди. Фашизм тор-мор қилинди. Мамлакатимизнинг ҳамма халқлари ғалабага ўз ҳиссаларини қўшдилар. *Ю. В. АНДРОПОВ.*

ПОРЛОҚ ХОТИРА

312-ўқчи дивизия Смоленск шаҳри остоналарида қонли жанглар олиб борарди. Жангчиларимизнинг ҳужуми бирдан тўхтаб қолди. Рўпарадаги дзотдан тўхтовсиз отилаётган ўқ бош кўтаришга қўймас эди. Душманнинг дзоти яксон қилинмаса 1083-ўқчи полк зиммасига юклатилган жанговар вазифа бажарилмай қолиши мумкин. Худди шу пайт оддий солдат Тоштемир Рустамов даст туриб, олға интилди. Пулемёт ўт сочиб турган душман дзотига граната улоқтирди. Лекин граната нишонга тегмади. Пулемёт ҳамон ажал ўқини сочарди. Тоштемир ўз танаси билан дзот оғзини беркитди. Солдатларнинг қудратли ура садоси янгради. Жангчиларимиз душман хандақларига бостириб кириб уларни яксон қилиб ташладилар. Ҳужум давом этди.

312-дивизия жангчиларининг оммавий қаҳрамонлиги туфайли жанговар вазифа муваффақиятли бажарилди. Дивизиямизга жанговар Қизил Байроқ ордени топширилди ва унга Смоленск дивизияси деган ном берилди. Ўзбек халқининг содиқ фарзанди, оддий аскар Тоштемир Рустамовга ўлимидан сўнг Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилди.

Қаҳрамонлик сира унутилмайди. Смоленск шаҳридаги 28-мактаб Совет Иттифоқи Қаҳрамони Тоштемир Рустамов номи билан аталган.

Л. Ч. ГЛЕЙЗЕР,
Қизил Байроқ орденли 312-Смоленск дивизиясининг ветерани.

ҚЎШ «ШУҲРАТ»ЛИ КОММУНИСТ

Ёзёвонда Улуғ Ватан уруши қаҳрамонлари хотирасига ўрнатилган монумент бор. «Уруш йилларида» деб номланган бу ёдгорлик — Улуғ Ватан уруши фронтларида жанг қилган жасур ёзёвонлик жангчилар жасоратига мадҳия сифатида диққатингизни тортади. Ҳайдарали Қўзибоев ана шу жасурларнинг бири. У ҳар куни эрталаб ишга отланар экан, даставвал нигоҳи ана шу монументга қадалади. У урушда ҳалок бўлган сафдошларини чуқур ҳурмат билан эсга олади. Улар хотирасига бош эгади. Кўз олдида фронт хотиралари жонланади...

Ҳайдарали аввал миномётчилар тайёрлаш, сўнг командирлар мактабида ўқиди. 1943 йили май ойида Калинин фронтининг 158-ўқчи полки составида миномёт бўлинмаси командири бўлиб жангга кирди. Великие Луки шаҳрини озод қилиш учун борган жангларда актив қатнашди. Кўзларидан мардлик ва шижоат ўти чақнаб турган ўзбек йигити тез орада командалар эътиборини қозонди. Ҳайдарали жанг олдидан КПСС сафига қабул қилинди. Бу ишонч уни жасоратга руҳлантирди.

1943 йилнинг қиши жуда қаттиқ келди, — деб ҳикоя қилади у. — Немисларни қувиб Дубровино қишлоғига келдик. Аммо бу ерда фашистлар қаттиқ ҳимояда турган эканлар. Бир-икки ҳужумимиз натижасиз чиқди. Кечқурун полк командирининг топшириғига биноан мени разведкага олишди. Биз етти нафар разведкачига шаҳарчага қайси томондан кириш мумкинлигини аниқлаш, иложи бўлса «тил» тутиш топширилди. Қоронғи кеча. Ботқоқликдан ўтиб, қуриқликка чиққач душман траншеяси кўзга ташланди. Аммо ҳеч ким йўқ экан. Яна сал олдинга эҳтиётлик билан юргандик, чекиб турган бир немисга кўзимиз тушди. У бизни ўзиникилардан деб ўйлади чамаси, ортиқча эътибор бермади. Чаққонлик билан товуш чиқармай қўлга олдик ва орқага қайтдик. У немис офицери экан. «Тил»дан керакли маълумотлар олинди ва икки кундан сўнг, ёрдам келгач, ҳужумга ўтдик. Қизғин жанглар бўлди. Бизнинг миномёт ҳам роса иш кўрсатди. Шу жангдан сўнг мен ва яна икки сафдошимга III даражали «Шуҳрат» ордени берилди.

Ўзбек ўғлони Ҳайдарали Қўзибоев Орша шаҳри учун жанглар олдидан взвод командирлигига тайинланди. У бошлиқ взвод жангчилари шаҳарга ҳужумда 2 немис офицери ва 13 солдатини асирга олди. Бу жасоратлари учун взвод шахсий состави қўмондонлик ташаккурномасига сазовор бўлди. Взвод командирининг кўксига «Жасурлиги учун» медали қадаб қўйилди. Бу жанглар пайтида Ҳайдарали оғир яраланди. Госпиталда операция қилиниб, унинг баданидаги ўқ олиб ташланди. Жасур командир Борисов шаҳрида қадрдон взводига етиб олиб, яна жангга кирди.

Березин дарёсини кечиб ўтиб, Борисов шаҳрига қилинган ҳужумларда Ҳ. Қўзибоев взводи катта жасорат кўрсатди. Немис дзоти ўтини ўчиришга уриниб 7 жангчи ҳалок бўлди. Ҳайдаралининг оёғига осколка парчаси тегиб яраланди. Шунга қарамай жанговар топшириқни ўринлатди. Ана шу жасорати учун Ҳайдарали Қўзибоев II даражали «Шуҳрат» ордени билан тақдирланди.

Воложин шаҳрини душмандан тозалаш учун бораётган кўча жангларидан бирида Ҳайдарали яна яраланди. Бу сафар жароҳат оғир эди... Врачларнинг фидокорлиги туфайли Ҳайдаралининг ҳаёти сақланиб қолди. Унга операциядан сўнг госпиталда кўп даволанишга тўғри келди. Буюк Ғалаба хабарини у госпиталда эшитди. Урушни Ҳ. Қўзибоев лейтенант унвони, қўш «Шуҳрат» ордени ва 16 та жанговар медаллар билан тамомлади.

Ҳайдарали ака урушдан кейин ҳам жанговар ҳаётини давом эттирди. 1950 йилгача Москва ҳарбий округи қисмларидан бирида офицерлик қилди. Милиция мактабини тугаллаб, 1950 йили Фарғона шаҳрига ишга келди. Шундан сўнг Охунбобоев районида паспорт столи бошлиғи, жиноят қидирув бўлими, соқчилар бўлинмаси, район ички ишлар бўлими бошлиғи лавозимларида сидқидилдан меҳнат қилди. У милиция майоригача бўлган шарафли йўлни босиб ўтди.

Ҳозир ветеран жангчи Ёзёвон район ДОСААФ комитетига раҳбарлик қилмоқда. Ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш борасида катта ташкилотчилик ишларини олиб боряпти. Дарҳақиқат, жасур жангчи, фидокор коммунист Ҳайдарали Қўзибоевнинг умри барча ёзёвонлик ёшлар учун ибрат мактабидир.

А. МАДРАҲИМОВ,
У. ИСМОИЛОВ.

Ветеран ҳамиша сафда

Улуғ Ватан уруши ветерани Қудрат Раҳматуллаев ёшларни ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялашга катта ҳисса қўшиб келмоқда. Ветеран қирқ йилдан сўнг ўзи жанг қилган жойларни бориб кўрди, қуролдош дўстлари билан учрашди, Ленинград қамалининг ёриб ўтилганлиги қирқ йиллигига бағишланган тантаналарда қатнашди.

Ленинград мудофаасида ва қамални ёриб ўтишда 11-дивизия жангчилари зўр матонат кўрсатган эдилар. Петергоф шаҳрида ана шу дивизиянинг жанговар йўлини кўрсатувчи музей ташкил қилинган. Дивизия ветерани Қудрат Раҳматуллаев Собир Раҳимов районидаги 102-ўрта мактабда ана шу музейнинг филиалини ташкил этди. Суратда: Қ. Раҳматуллаев музей филиалида ўқувчилар билан суҳбатлашмоқда.

В. Молгачев фотоси.

СЎНМАС У КУНЛАР ШУҲРАТИ

ҚУДРАТИМИЗ — ДЎСТЛИКДА

Ватанимиз куч-қудратининг асосий омили — халқларимиз дўстлиги. Бу Улуғ Ватан уруши йилларида алоҳида куч билан намоён бўлди. Руслар, украинлар, белоруслар, ўзбеклар, — барча миллат вакиллари ўз кўксиларини душманга қарши қалқон қилдилар. Ватанимиз озодлиги ва мустақиллиги учун жанг қилдилар. Улар қувонч ва ташвишларини баҳам кўрдилар.

Мен қуролдош дўстим, ўзбек ўғлони Шоймардонқул Бекмуродов билан ана шу жангу жадал йилларида дўстлашган эдим. У билан бир котелокдан овқат еганман. Битта кружкадан сув ичганман. Инстенбург — ҳозирги Черняховскка яқин жойда бир немис хонадонидаги боғда Ғалабадан бир неча кун кейин расмга тушган эдик. У мени ўз уйига ўрикхўрликка таклиф қилган эди. Афсуски, кутилмаганда бизнинг йўлимиз ажралди.

Сизлардан илтимос: дўстимни топишда ёрдам беринг. Мен унинг тақдиридан бехабарман. Биз иккаламиз ярадор бўлгандик. Сўнг 39-армиянинг 22-алоҳида мото-ўқчи батареясида хизмат қилганмиз. Урушни Шарқий Пруссиянинг Кенигсберг шаҳри остоналарида тугатдик. Кейинроқ Монголияда бўлдик. Япон самурайларини тор-мор этишда қатнашдик.

Урушдан сўнг мен кечки мактабда ўқидим. Ленинград қишлоқ хўжалик институтини тугатдим. Псков область Невель район ижрокоми қишлоқ хўжалик бошқармасида экономист бўлиб ишлайман. Икки қизим институтни битиради. Рафиқам ўрта мактабда ўқитувчи. Салом ва ҳурмат билан: Яков Никифорович СЕРГЕЕНКО.

Адресим: 182510, Псков области, Невель шаҳри, Интернациональная кўчаси, 7-уй.

ҚУРОЛДОШЛАР, ҚАЙДАСИЗ!

20-гвардиячи ҳаво-десант бригадаси ветеранлар совети ўзбекистонлик Назар Ҳакимовни изламоқда. Н. Ҳакимовдан ёки унинг қариндош-уруғларидан қуйидаги адресга хат ёзиш сўралади: Феодосия шаҳри, Чернишевский кўчаси, 2-уй, 3-квартира.

В. Е. ПЕРЕСИЧЕНКО.

* * *

Херсон шаҳри «Қизил изтопарлар» клуби шаҳарни фашист босқинчилардан озод этишда 295-Херсон ўқчи дивизияси ва 49-гвардиячи дивизия составида кўплаб ўзбекистонлик жангчилар қатнашганлигини ҳисобга олиб, уруш ветеранларидан ўз хотиралари, ҳужжатлардан нусхалар ва фотосуратларини қуйидаги адресга юборишларини сўрайди: Херсон шаҳри, Тўқимачилар маданият ва техника саройи, «Родина» клуби.

* * *

Қизил Байроқ орденли 340-Сумск-Киев дивизияси ветеранлари учрашувига тайёргарлик муносабати билан полкдошлари 1144-ўқчи полк санротасининг собиқ командири Маъмур Расуловни қидирмоқдалар.

Ф. А. ЛЕВИЦКИЙ,
Белая Церковь шаҳри, Матросов кўчаси, 17-уй, 2-квартира.

ЖАНГОВАР СОҚЧИЛИКДА

ФАРЗАНДЛАРИМИЗ ҲАЁТИДАН

Рамазон қандайдир бир ташвишли туйғу билан ҳаммадан олдин уйғониб кетди. Оддий солдат Одилов бугун биринчи марта Ватанимизнинг ҳаво чегараларини қўриқлашга киришади. Шунинг учунми унинг қалбида қандайдир ҳаяжон мавж урарди.

Рамазон Одилов ёш солдатларни радиотехника бўлинмасига олиб келишганини эслади. Бу ерда ҳамма нарса улар учун янги ва қизиқарли эди. Рўпарада антенналар кўриниб турибди. Ҳарбий шаҳарча атрофи бепоён чўл.

— Энди бу сизларнинг уйларингиз, ўртоқ солдатлар, — деди бўлинма командири. — Шу ерда сизлар чиниқишларингиз, Ватанни ҳимоя қилиш фанини ўрганишларингиз керак.

Ватанни ҳимоя қилиш... Бу сўзларни Тошкент областидаги «Партия XX съезди» колхозида ҳалол меҳнати билан кўпчилик ҳурматини қозонган Самиғ Одилов, онаси Мухтора Одилова ҳам такрорлашган.

Одилов кабинага биринчи марта кириб келганда ўзини йўқотиб қўйди.

— Биринчи келган кишига жуда қийин туйилади, — деди старший лейтенант В. Крючков ёш солдатнинг кўнгилидагини сезиб. — Ярим йил аввал бу солдат ҳам иккиланган эди, — офицер оддий солдат Мирзаевга ишора қилди. Энди эса классли мутахассис, мустақил равишда жанговар навбатчиликни ўтаяпти. Бизнинг ишимизда энг муҳими қийинчиликлардан қўрқмаслик, дадиллик билан олға интилишдир.

Шундан сўнг машқлар бошланди. Дастлабки натижалар қувончли бўлмади. Лекин унинг мураббийси Отабек Мирзаев бўш келмас, ҳар бир нарсани такрор-такрор ўргатарди.

— Қандай хато қилганингни биласанми? Нишоннинг баландлигини аниқлашга шошилдинг. Кел, яна бошидан бошлаймиз.

Ўқув-машқ пунктида сержант Николай Смородин ҳам Одилов билан жуда кўп шуғулланди. Техникани эгаллашда ҳар томонлама ёрдам берди.

Офицер Крючков, қуролдош дўстлари ёрдамида оддий солдат Одилов радиолокация техникасини тез ўрганиб олди. Аппарат билан ишлашда хато қилмайдиган бўлди. Натижада Рамазон армияга бирга чақирилган дўстлари орасида биринчи бўлиб учинчи класс мутахассис нормативини топширди, махсус текширишдан сўнг унга мустақил равишда жанговар навбатчилик қилишга рухсат этилди.

...«Подъём!» командаси эшитилиши билан Рамазон сакраб туриб кийинди ва дўстлари билан тонгги бадантарбияга чиқди.

— Нима, ҳаяжонланяпсанми? — деб сўради Отабек Мирзаев казармага қайтиб киришаётганда.

— Бир оз қўрқинчлироқ, — деб тан олди Одилов. — Birдан қўлимдан келмаса-чи?

— Аҳволингни тушуниб турибман, лекин ҳаяжонланма. Етарли тажрибанг, билиминг бор.

Мана ниҳоят солдатлар майдончага саф тортишди. Командирнинг Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҳаво чегараларини қўриқлаш учун жанговар навбатчиликка туриш тўғрисидаги буйруғи ҳаяжонли ва тантанали янграйди. Бугун бундай фахрли ва масъулиятли вазифа унга, оддий солдат Рамазон Одиловга ишониб топширилган.

Қуролдош дўстлари билан жанговар позицияга йўл олишда кўнглида вазифани аъло бажаришга аҳд қилди.

Солдат ўз сўзининг устидан чиқди. Жанговар навбатчилик якунлари чиқарилаётганда командир энг яхши жангчилар қатори Одиловнинг номини ҳам тилга олди ва унга раҳматнома эълон қилди.

Жанговар хизматда кунлар тез-тез ўтади. Запасга бўшатилган Николай Смородин ўрнига Отабек Мирзаев тайинланди. Унга сержант унвони берилди. Оддий солдат Одиловнинг ҳам маҳорати ошди. У эришилган ютуқ билан қаноатланмай, ўз жанговар маҳоратини кун сайин такомиллаштириб бормоқда.

И. ЗАХАРЧЕНКО,
подполковник.

ПУДРАТ ДАЛАСИНИНГ ПАХТАСИ

ҲОСИЛ ВАХТАСИ

Ўзбекистон деҳқонлари беш йилликнинг учинчи йилида камида олти миллион тонна пахта топширишга қарор қилдилар. Бригада пудратини ўзлаштирган коллективлар мўл ҳосил, мажбуриятларни бажариш учун курашга бошчилик қилмоқдалар. Республиканинг кўпчилик хўжаликлари меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг янги усулини қўлламоқдалар. Эълон қилинаётган ушбу мақолада нарядсиз системанинг афзалликлари, уни ўзлаштиришни давом эттириш, оммалаштириш проблемалари ҳақида гап боради.

Сирдарё область, Гулистон районидаги «Октябрь» колхозида Ж. Расулов звеноси чигит экишни биринчи бўлиб тугаллади.

Иш суръати юқори бўлди. Бошқа нарса ҳам диққатга сазовордир. Кўпчилик хўжаликларда бир гектар ерга одатда 60—70 килограмм уруғлик сарфланади. Бу ерда икки баравар кам сарфланди. Илғор технология қўлланиб, уруғлик тежаб-тергаб сарфланди. Хўжалик ҳисобида ишлагандан кейин ҳар бир тийин ҳақида ўйлашга тўғри келади. Тийинлардан сўмлар ҳосил бўлади. Натижада тежам салмоқли бўлади. Звенога экиш олди ишларини амалга ошириш учун 964 сўм ажратилган эди. 462 сўм сарфланди.

Хўжалик ҳисоби, пировард натижага қараб ҳақ тўлаш звено аъзоларини ресурслардан тежаб-тергаб фойдаланишга ундамоқда. Эндиликда тракторчи илгари трактор қанча юрганига қараб ҳақ тўланган вақтдагидек ортиқча культивация қилмайди.

Меҳнатни ташкил этишнинг янги формаси устунликлари ҳаммага маълум.

Бунга фақат «Октябрь» колхозидагина ишонч ҳосил қилингани йўқ. Ўтган йилги ҳосил йиғим-теримини эсга олайлик. Ўшанда Жиззах чўлидаги айрим хўжаликлар пахта топшириш планини бажара олмадилар, зарар кўрдилар. «Джизакцелинхлопок» трестида муваффақиятсизликка об-ҳаво шароити ёмон бўлганлигини баҳона қилиб кўрсатишди. Арнасой районидаги Ю. Фучик номли совхозда эса гектаридан 30 центнердан ортиқ ҳосил териб олинди. Тармоқ хўжаликка пландагидан уч баравар кўп — бир ярим миллион сўм фойда келтирди. Бу ерда ҳосил тақдирини пудрат бригадалари ҳал қилди.

Айтайлик, И. Ёрбеков бошлиқ коллектив гектаридан 33 центнердан пахта олди. М. Жумабоев бригадасида ҳосилдорлик 38 центнердан ошди. Шуниси, айниқса, муҳимки, таннархи арзон юқори ҳосил етиштириш таъминланди. Масалан, Ҳ. Ниёзова бригадасида бир центнер пахта етиштириш учун пландаги 48 сўм ўрнига 37 сўм сарфланди.

Бу йил бу совхозда янгича ишлашга фақат бригадалар эмас, балки бутун бўлимлар ўтмоқда. Жиззах чўлидаги бошқа пахтакорлар ҳам илғор коллективларнинг тажрибасини қўллаб, келгуси ҳосилга яхши замин ҳозирладилар.

Сурхондарё областининг хўжаликлари пудратни республикада биринчилардан бўлиб ўзлаштира бошладилар. Ҳозир бу ерда пахтачилик бригадаларининг 80 проценти нарядсиз системага ўтказилган. Ғалла, сабзавот, озуқа етиштирувчилар ҳам прогрессив усулни ўзлаштириб олганлар. Бунинг натижаси яхши бўлди: ўтган йили область маҳсулотнинг барча турлари бўйича планни ошириб бажарди.

Нарядсиз система кўпчилик муаммоларни, жумладан, ингичка толали пахта етиштиришни кўпайтиришдан иборат муҳим муаммони ҳам ҳал қилишда ёрдам берди. Илгари бу масалага тааллуқли қанчадан қанча қарорлар қабул қилинган, кенгашлар ўтказилган эди. Бироқ сезиларли натижага эришилмаганди. Деҳқонлар пудратни ўзлаштиришди, юқори сифатли пахта етиштиришдан кўпроқ манфаатдор бўлиш имконияти юзага келди. Натижада «ипак» пахта далалардан мустаҳкам ўрин олди. Ўтган йили 275,5 минг тонна — айтайлик, бундан олти йил илгаридагига нисбатан қарийб икки баравар кўп ингичка толали пахта териб олинди.

Ингичка толали навлар кам ҳосилли деб ҳисобланарди.

— Бизнинг тажрибамиз буни рад этмоқда, — дейишмоқда нарядсиз ишлаётган коллективларнинг аъзолари.

Ангор районидаги «Қизил юлдуз» колхозининг Т. Чориев бошлиқ бригадаси ҳосилдорликда 60 центнерлик кўрсаткичга эришди. Қумқўрғон районидаги «Қизил Октябрь» колхозининг Р. Мирзаев бошлиқ коллективи гектаридан 51 центнердан қимматбаҳо хом ашё териб олди.

— Коллектив пудратни ўзлаштиришни, — дейди область партия комитетининг биринчи секретари А. Каримов, — бундан тўрт йил илгари бошлаган эдик. — Кўпгина қийинчиликларга дуч келдик.

Иш планлаштиришда тартиб ўрнатишдан, тўла хўжалик ҳисобини жорий этишдан бошланди. Моддий рағбатлантириш системаси ҳақида атрофлича ўйлаб кўриш керак эди. Жумладан, ўз вақтида аванс беришга, йилнинг охирида эса, қўшимча ҳақ тўлашга эришиш даркор эди. Энг муҳими бундай рағбатлантириш ҳосилга самарали хизмат қилиши лозим эди. Кадрларнинг иқтисодий ўқиши йўлга қўйилди, қишлоқ меҳнаткашларига маданий-маиший, савдо, медицина хизмати кўрсатиш яхшиланди.

Бошланғич партия ташкилотлари янги усулни жорий этишга катта эътибор бермоқдалар. Область далаларида қарийб беш минг коммунист ишламоқда, улар пудратни қўллаб-қувватламоқдалар, уни қатъият билан пропаганда қилмоқдалар. Меҳнат интизоми сезиларли даражада мустаҳкамланди. Пахтакорлар ишга ижодий ёндашмоқдалар, ишлаб чиқариш резервларини қидирмоқдалар. Кўклам дала ишларини амалга ошириш палласида бу, айниқса тўла намоён бўлди. Бу ерда юзлаб машина ва агрегатларни учратиш мумкин. Улар бошқа ҳолларда металлоломга айланиши мумкин эди. Хўжалик ҳисобида ишлаётганлар машиналарни ҳисобдан чиқариб юборишга шошилишмайди, уларнинг хизмат муддатини узайтиришга интилишади.

Бригада пудрати тобора кўпроқ оммалашмоқда. Ўтган йили совхозларда пахтанинг қирқ процентини нарядсиз ишлашга ўтган коллективлар етиштирди. Уларда ҳосилдорлик қарийб уч центнер зиёд бўлди. Пудрат коллективлари топширган маҳсулот эвазига оддий бригадаларга нисбатан 29 процент кўп маблағ олишди.

Фойда очиқ-ойдин кўриниб турибди. Лекин шунга қарамай, бу йил баҳорда меҳнатни ташкил этишнинг янги формаси нима учун ҳамма ерда бирдек кенг қўлланилмаяпти? Мисол учун, Фарғона, Хоразм, Жиззах, Навоий областлари ва Қорақалпоғистон АССРда коллективларнинг атиги 8—15 проценти пудрат асосида ишламоқда.

Айрим хўжалик раҳбарларининг эҳтиёткорлиги тушунарли. Эски усулга барҳам бериб, хайрли ишнинг номини ёмонга чиқаришдан қўрқишяпти. Бироқ даставвал пассивлик, лоқайдлик, ортиқча ташвишдан қочиш янги усулни ўзлаштиришга халақит беряпти. Ахир, раҳбарлар бригада, звено билан шартнома тузгач, уларни машиналар, ўғитлар, суғориш учун сув билан таъминлашга мажбур бўладилар. Айрим кишилар эса бундай қилишга шошилишмаяпти.

Биз республика далаларини айланганимизда механизаторлар ва қишлоқ мутахассислари, хўжаликларнинг ва партия комитетларининг раҳбарлари билан суҳбатлашдик. Улар пудрат орқали мўл ҳосил олиш, унинг сифатини яхшилашга умид қилишмоқда. Пахтанинг миқдори ҳақида иккиланмай гапиришяпти. Аммо бунга қандай ташкилотчилик, иқтисодий тадбирлар орқали эришиш мумкинлиги ҳақида ҳамма вақт ҳам аниқ фикр айтилавермайди. Кўп ҳолларда бригада олдига фақат имкони борича кўпроқ пахта етиштириш вазифаси қўйилади. Тайёрлов пунктларида қайси бригада сифатли, қайси бригада эса, сифатсиз пахта топширганлигини айтиб беришолмайди. Пахтани бригадалар бўйича қабул қилиб олишни йўлга қўйиш лозим. Тайёрловчилар буни хоҳлашмаяпти. Деҳқонларнинг меҳнатига топширилган пахтанинг миқдорига қараб эмас, балки ундан чиқадиган толанинг миқдорига қараб баҳо берадиган вақт келди.

Мана бундай фактларга ҳам дуч келдик. Айрим жойларда пахтакорлар билан ўтган йил учун ҳозиргача узил-кесил ҳисоб-китоб қилингани йўқ. Арнасой районидаги Тимошенко номли совхозда аҳвол ана шундай. Бу ҳол нарядсиз усулнинг обрўси ва моҳиятига қандай зарар келтириши ҳақида гапириш ҳожатми? Бу ерда айрим коллективлар бир йил янги усул билан ишлагач, тарқалиб кетганлигига ажабланмаса бўлади. Хўжалик маъмурияти, партия комитети ҳатто уларнинг иш натижасини муҳокама қилмаганлар, келажак учун сабоқ чиқармаганлар.

Олимлар, тажрибакорлар бир қатор долзарб саволларга жавоб беришлари керак. Масалан; пудрат бригадасига, айтайлик, ҳосилни териш учун жалб қилинган мавсумий ишчиларнинг меҳнатига қандай тартибда ҳақ тўлаш керак? Ахир ҳозирги вақтда бу қандай бўляпти? Деҳқонлар ҳосил етиштириш билан йил бўйи банд бўлишади. Кузда ёрдамга ишчилар, студентлар, мактаб ўқувчилари келишади. Улар теримда пахтакорлар қанча ҳақ олса, худди шунча ҳақ олишади. Пудрат коллективлари эса зарар кўришади. Уларга тегишли иш ҳақи фондининг бир қисми ўзгаларга кетади.

Ҳақ гапни айтайлик: четдан одам жалб қилиш — мажбурий тадбир. Демак, одам ресурсларини қайта тақсимлаш, пахта териш техникасини такомиллаштириш проблемалари тобора қатъийроқ кўндаланг бўлмоқда.

Хўжалик ҳисобисиз пудрат ҳақида ўйлаш мумкин эмас. Бироқ, айрим жойларда фақат пахта етиштириш планига асосланган нарядсиз усулни жорий этишга уринишяпти. Айрим бригадирлардан: коллективга қандай иш ҳақи фонди ажратилган, одамлар материал ресурсларини тежаганликлари учун қандай рағбатлантирилмоқда, деб сўрасангиз, аниқ жавоб ололмайсиз. Хўжалик ҳисоби топшириқлари ҳамма жойда ҳам коллективларга етказиляпти, улар сарф-харажатларни камайтиришга интиляпти, деб бўлмайди.

... Бухородаги Ильич 100 йиллиги номли колхознинг А. Имомов бошлиқ бригадаси далаларида экилган чигит бир текис униб чиққан. Тракторчи А. Раҳмонов ғўзани культивация қилишга киришган. Айни вақтда колхозчилар З. Ғайбуллаева, Д. Шодиева, М. Раҳмоновалар дарахтларнинг атрофига, ариқларнинг ёқасига чигит қадашмоқда. Ернинг ҳар бир қаричи ҳосилга хизмат қилиши керак. З. Шарипов, Ш. Раҳмонов, Ш. Шарипов эндигина далага сув қуйишган. Биринчи суғориш бошланган. Ишда уюшқоқлик, аниқлик ўз-ўзидан пайдо бўлгани йўқ. Коллективни пудрат, энг юксак натижага эришиш учун интилиш жипслаштирди. Ўтган йили бригада ҳар гектар ердан 45,7 центнердан пахта териб олди. Бу йил 60 центнерлик маррани эгаллашни мўлжалламоқда.

Шундай қилиб, исталган хўжалик ҳисобидаги бригадада ана шундай юксалишни кўриш мумкин. Партия ташкилотлари, район ва область агросаноат бирлашмалари куч-ғайрат сарфлаганликлари туфайли экиш кампанияси уюшқоқлик билан қулай агротехника муддатларида ўтказилди. Олдинда янада кўпроқ куч-ғайрат сарфлаб ишлаш, ҳосил учун курашнинг қизғин, мураккаб даврлари турибди. Пудрат ҳамма жойда пахтакорнинг содиқ иттифоқчиси бўла олади ва бўлиши зарур.

Н. ГЛАДКОВ,
И. МУҚИМОВ,
(«ПРАВДА» мухбирлари).
Ўзбекистон ССР.
(«ПРАВДА» 1983 йил, 8 май).

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

БИРГАЛИКДАГИ КУЧ-ҒАЙРАТ БИЛАН

● **БЕРЛИН.** Эрфурт шаҳридаги «Умформтехник» темирчилик — пресслаш ускуналари комбинатида металлни совуқ ва иссиқ усулда қолиплайдиган қурилмани кўплаб ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Қувватининг оширилганлиги, бошқариш такомиллаштирилганлиги — ана шу янги қурилмаларнинг асосий ўзига хос хусусиятидир. Корхона коллективи социалистик меҳнат тақсимоти доирасида яратган ана шу серунум агрегатлар совет мутахассислари билан қалин ҳамкорлик натижасидир.

СССРдаги ҳамкасблари билан ҳар томонлама ҳамжиҳатлик қилишни кенгайтириш — ҳозирги босқичда Эрфурт комбинатини ривожлантиришнинг асосий йўналишларидан биридир. Комбинат коллективи Совет Иттифоқидаги, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган бошқа мамлакатлардаги 23 та корхона ва илмий-тадқиқот марказлари билан доимо алоқа боғлаб турибди. Бундай алоқалар маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришгагина, эмас, шу билан бирга ускуналарнинг янги нусхаларини ишлаб чиқишга ҳам ёрдам беради. Шуни айтиш кифояки, «Умформтехник» махсулоти ўтган йилнинг ўзидагина қарийб 15 процент янгиланди.

ЁЗГИ МАВСУМ БОШЛАНДИ

● **БУДАПЕШТ.** Венгриянинг Балатон кўли хушманзара соҳилларида жойлашган ва бутун жаҳонга машҳур бўлган шифохоналари ёзги иш графигига ўтишди. Шиофок, Тихани, Балатонфюреддаги санаторийлар, пансионатлар ва дам олиш уйлари дам олувчиларни қабул қила бошлади. Бу ерда ёзда 150 мингдан кўпроқ киши даволаниши, яхши дам олиши мумкин. Улар учун маданий — қизиқарли программалар тайёрланган, флотилиянинг Балатон кўли бўйлаб сафар қилишга шай бўлиб турган оппоқ кемаларининг елканлари кўтарилди.

Шу мавсумда мамлакат шифохоналарида бир миллиондан кўпроқ меҳнаткаш дам олади.

ЯКУНЛОВЧИ БОСҚИЧГА КИРДИ

● **БУХАРЕСТ.** Социалистик Руминияда энг йирик қурилиш — Дунай — Қора денгиз каналидаги ишлар якунловчи босқичга кирди. Каналнинг дастлабки 41 километр узунликдаги участкаси ҳозирдаёқ сув билан тўлдирилди ва яна 15 километр узунликдаги сув трассаси қуриб битказилди. Ҳозирги вақтда Черновод ва Ажижда иккита шлюзни, шунингдек учта юк ортиб-тушириш ва пассажир портини қуриш қизғин давом этмоқда.

Май ойининг дастлабки кунларида канал трассасидаги Черновод, Басараби ва Межди деган жойларда автомобиллар ўтадиган кўприклар фойдаланиш учун топширилади. Ажижда узунлиги 263 километр келадиган осма кўприк қуриб битказилди. Узунлиги 64,2 километр янги сунъий «мовий магистраль» Дунайдан Қора денгизгача бўлган сув йўлини 380 километр қисқартиради. Ҳажми 5 минг тоннали кемалар бу каналдан қатнайдиган бўлади.

(ТАСС).

ЧССР ПРЕЗИДЕНТИНИНГ БУЙРУҒИ

ПРАГА. (ТАСС). Биргаликдаги курашда метиндек мустаҳкамланган иттифоқ, Чехословакия билан Совет Иттифоқи ўртасидаги, ҳар иккала қардош халқлар ўртасидаги дўстлик ЧССР ташқи сиёсатининг мустаҳкам негизи бўлиб, Чехословакия хавфсизлигининг ва унинг социалистик ривожланиш йўлидан бундан буён ҳам муваффақиятли боришининг гаровидир. Чехословакия Совет Армияси томонидан озод қилинган куннинг ва чехословак халқи миллий озодлик кураши тугаганлигининг 38 йиллиги муносабати билан ЧССР Президенти чиқарган буйруқда ана шу ҳақда гапирилади.

Социалистик жамият қурилиши мураккаб халқаро шароитда ўтаётганлигини ҳисобга олмасдан бўлмайди, дейилади ҳужжатда. Империализм, айниқса АҚШ империализмининг ашаддий реакцион, милитаристик доиралари барча тараққийпарвар ва тинчликсевар кучларга қарши курашни кучайтирмоқдалар.

Бизлар, деб таъкидланади буйруқда, социализмни мустаҳкам ҳимоя қилиш, тинчтотув яшаш сиёсатини муваффақиятли ўтказишнинг, тинчликни сақлаб қолишнинг ҳал қилувчи шартларидан бири деб биламиз. Шунинг учун ЧКП ва ЧССР ҳукумати халқимиз тинч меҳнати ва мамлакатимиз хавфсизлигини таъминлаш учун зарур бўлган барча ишларни қилмоқдалар. Чехословакия қуролли кучларининг ҳарбий хизматчилари меҳнаткашлар билан биргаликда мамлакат мудофаа қобилиятини доимо мустаҳкамламоқдалар. Улар шонли Совет Армияси ва Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларнинг бошқа армиялари билан биргаликда империалистик агрессиянинг ҳар қандай уринишини даф этишга шайдирлар, дейилади буйруқда.

СОВЕТ ГРАФИКАСИ ВИСТАВКАСИ

СТОКГОЛЬМ. (ТАСС). Швеция пойтахтидаги рассомлар уйида етакчи совет графика усталари асарларининг виставкаси очилди. Виставкага барча иттифоқдош республикалардан 35 совет график-рассомининг 100 дан кўп асари қўйилган. Булар орасида таниқли — совет графикларининг халқаро виставкаларда бир неча марта диплом ва медаллар билан тақдирланган асарлари бор.

Асарларда совет халқининг кундалик меҳнат қаҳрамонлиги, унинг фольклори, халқ ижоди, Совет Иттифоқи тарихи ва космосни ўзлаштиришдаги муваффақиятлари акс эттирилган.

Швеция маданий кенгашининг раиси Андрес Класон виставкани оча туриб, бу виставка СССР билан Швеция ўртасидаги маданий ҳамкорликни кенгайтиришда, иккала мамлакат халқларининг ҳамжиҳатлигини мустаҳкамлашда яна бир қадам бўлади, деб таъкидлади.

МОСКВАДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

7 май куни КХРП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Кампучия Халқ Республикасининг мудофаа министри Бу Тхонг Москвадан Ленинградга жўнаб кетди. У КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР мудофаа министри, Совет Иттифоқи маршали Д. Ф. Устиновнинг таклифига биноан расмий визит билан мамлакатимизга келди.

Аэродромда уни Д. Ф. Устинов, бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

(ТАСС).

ДАЛАЛАРДАН ДАРАКЛАР

УЮШҚОҚЛИК БИЛАН

*** Сирдарё районидаги «Правда» колхозининг А. Содиқов бошлиқ маккажўхоричилик бригадаси аъзолари бу йил ҳосилдорликни 85 центнерга етказишга аҳд қилишган. Яхши тайёрланган ерларга уруғ қисқа фурсатда сифатли экилганлиги туфайли ҳозир барча майдонларда яшил пайкаллар ҳосил бўлди. Айни кунларда механизаторлар ниҳолларга комплекс ишлов беришни уюшқоқлик билан олиб боришмоқда.**

А. БУРЛИЕВ.

МАРРА — 350 ЦЕНТНЕР

*** Задарё районидаги «Гулбоғ» совхозининг Содиқ Нишонов бошлиқ полизчилик звеносида қовун экиш тугалланди. 50 гектар майдонга шакарпалак, обиноввот каби серҳосил ва ширали навлар уруғи экилди. Ўтган йили гектаридан 304 центнердан хирмон кўтарган полизчилар бу йил ҳосилдорликни 350 центнерга етказиш чораларини кўришмоқда.**

Б. МАҲМУДОВ.

ПАРВАРИШ ҚИЗҒИН

*** Бурли Мавлонов етакчилик қилаётган бригада заршунослари чигит экишни «8 Март» колхозидагина эмас, балки Денов районида биринчилардан бўлиб тугаллаган эдилар. 50 гектар майдонда чигит бехато униб чиқди. Миришкорлар ниҳолларнинг баравж ривожланишини таъминлаш учун озиқлантириш ва культивацияни тез ва соз ўтказишга алоҳида аҳамият беришмоқда.**

У. БЕКМУРОДОВ.

МУҲИМ ҚЎЛЛАНМА

Марксча — ленинча философия илмий дунёқарашнинг назарий асоси бўлиб, уни чуқур ва ижодий эгаллаш уйғун ривожланган шахсни камол топтиришнинг муҳим шартидир. Философия фанини ўқитишнинг сифати, самарадорлигини янада ошириш зарурлиги ҳам шундан келиб чиқади.

КПСС XXV, XXVI съездлари, партия Марказий Комитети Пленумлари марксча — ленинча назарияни чуқур эгаллаш, бунинг учун ижтимоий фанларни ўқитишни янада яхшилаш лозимлигига алоҳида эътибор берди. Марксча — ленинча дунёқарашнинг аҳамияти шундаки у ижодий тафаккурлашга, нарса ва ҳодисалар моҳиятини тўғри тушунишга, дунёда бўлаётган воқеалар боришининг пировард оқибатини чуқур англаб етишга, илмий-назарий муаммоларни ва революцион амалиёт вазифаларини пухта ҳал этишга имкон туғдиради.

Шу боисдан, ижтимоий фанларни, хусусан, марксча — ленинча философияни ўқитишнинг илмий методикасини ишлаб чиқиш муҳим аҳамиятга эга. Аммо, республикамизда мазкур фанларни ўқитиш методикасига оид жиддий адабиётлар, етарли эмас эди. Шунинг учун ҳам кўп сонли китобхонлар Ж. Туленов, З. Ғафуров ва Ф. Исмоиловларнинг «Философиядан семинар ўтказиш методикаси» номли ўқув қўлланмасини мамнуният билан кутиб олдилар («Ўқитувчи» нашриёти, 1982 йил, Тошкент).

Марксча — ленинча философия шундай ўқитилиши ва ҳар бир студентга шундай сингдирилиши кераккки, деб таъкидланади китобда, у атроф-муҳитдаги нарса, ҳодисалар, воқеа ва жараёнларни ўрганиш учун «тафаккур мактаби» бўлиб қолсин; қандай мушоҳада қилиш, фикрлаш зарурлигини амалда кўрсатсин; дунё ривожланишининг илмий назарияси, айни вақтда, ана шу дунёга актив муносабатда бўлиш, илмий билиш ва воқеликни революцион тарзда ўзгартириш назариясига айлансин. Ана шундагина марксистик философиянинг жуда катта назарий бойлиги ҳар бир шахснинг ҳам ижодий бойлиги бўлиб қолади, илмий философия, билимлар эса унинг эътиқодига айланади. Мазкур қўлланманинг структураси, ҳар бир теманинг ёритилишида тарихийлик ва мантиқийлик принципига амал қилинганлиги ҳам худди шу мақсадни амалга оширишга қаратилгандир.

КПСС Марказий Комитетининг «Олий ўқув юртлари ижтимоий фан ўқитувчилари малакасини ошириш системасини янада такомиллаштириш ҳақида»ги қарорида таъкидланганидек, ижтимоий фан ўқитувчилари яхлит, бир бутун таълимот бўлган марксизм — ленинизм ўқитиш методикасини ишлаб чиқишлари ҳамда партия XXVI съезди ва КПСС Марказий Комитети май ва ноябрь Пленумлари қарорлари руҳида ижтимоий тараққиётнинг ҳозирги замон проблемаларини очиб беришлари лозим. Мазкур қўлланмада авторлар партиямиз қўйган вазифалар асосида семинар ўтказишнинг муҳим методик томонларига эътибор берганлар.

Китобда таъкидланганидек, семинар ўтказишнинг ўзи бир санъат, чунки у катта педагогик маҳоратни талаб қилади. Семинарга ўқитувчи илмий ва ижодий ёндашиши лозим. Чунки семинар машғулоти студентларнинг курс материалини қандай ўзлаштираётганлигини назорат қилиш, ўқитувчи ва студент ўртасида бевосита алоқа ўрнатиш имкониятини беради, студентларда дастлабки манбалардан фойдаланиш малакасини ривожлантиради, уларни ижтимоий тафаккурлаш ва мантиқий умумлашмалар чиқаришга ундайди, илмий-тадқиқот ишларини олиб боришга қизиқиш туғдиради.

Шуни алоҳида таъкидлаш кераккки, китобнинг барча бобларига марксизм — ленинизм философиясининг энг янги ютуқлари, унга КПСС қўшаётган баракали ҳисса ишонарли далиллар билан аниқ ва равшан қилиб сингдирилган.

Маълумки, КПСС XXVI съезди ривожланган социализм концепциясининг ишлаб чиқилишини партиянинг муҳим назарий ютуқларидан бири деб характерлади, у жамият социал структураси ривожланишининг асосий йўналишларини кўрсатиб берди, партиянинг 80-йилларга мўлжалланган иқтисодий стратегияси моҳиятини, илмий-техника революцияси ютуқларини социализм афзалликлари билан қўшиб олиб бориш лозимлигини, тарихий жараёнда субъектив омиллардан моҳирона фойдаланиш кераклиги ва шу сингари бошқа муҳим масалаларни кўрсатиб берди.

Коммунистик партия ички ва ташқи сиёсатни узвий бирликда олиб боради, чунки уларнинг мақсади ҳам, воситаси ҳам бир бўлиб, инсонпарварлик, илмийлик, революционлик, изчилликдан иборатдир. Шунинг учун партиянинг назарий хулосалари ва сиёсий қарорлари муваффақиятли амалий фаолиятнинг асосига айланмоқда. Буларнинг ҳаммаси, китобнинг барча темаларида акс этганки, бу ҳол унинг илмий қимматини оширган.

Кейинги йилларда философия фанини ўқитиш методикасига оид адабиётларда ўқитишнинг умумий методик масалаларигина ёритиларди, хусусий томонларга унчалик эътибор берилмасди. Мазкур китобда эса, программада кўрсатилган 12 та теманинг ҳар бирига тўхталиб ўтилади ва уларга оид методик маслаҳатлар берилади. Шу нарса диққатга сазоворки, асар муаллифлари, илмий адабиётимизда кам ёритилган ҳамда мураккаб ва мунозарали масалаларга эътибор берадилар ва уларга бўлган муносабатларини билдириб ўтадилар. Ҳар бир масалани ҳозирги замон философия фани нуқтаи назаридан ҳал этишга ҳаракат қиладилар. Айниқса, ҳар бир теманинг охирида, унинг илмий билиш ва амалий фаолият учун аҳамияти таъкидланганлиги китобнинг илмий-методик қимматини оширган.

Философия фанини ўқитишда кўргазмали воситалардан фойдаланиш ўқитиш самарадорлигини оширишда муҳим аҳамиятга эга. Қўлланмада ҳар бир темага алоҳида схема берилганлиги методик жиҳатдан тўғри. Чунки, ўқитувчилар ана шу асосда турли схемалар, диапозитивлар тайёрлашлари мумкин.

Диалектик ва тарихий материализмнинг партиявийлиги, фақат унинг илмий объективлигини билдирибгина қолмасдан, шунингдек, у ҳозирги замон буржуа философиясининг асоси бўлган идеализм, агностицизм ва динга қарши, ўнг ва «сўл» ревизионизмга қарши қаратилганлигида кўринади. Шу нуқтаи назардан, мазкур қўлланма тўла партиявий руҳда, ҳужумкорона тарзда ёзилган. Авторлар ҳар бир темани ёритишда ҳозирги замон буржуа философлари назарий қарашларининг асоссизлигини очиб берадилар, уларнинг идеологик ва амалий йўналишининг реакцион моҳиятини фош этадилар.

Истардикки, китобни қайта нашр этишда, авторлар ҳар бир теманинг охирида такрорлаш учун саволлар, реферaтив докладлар тематикасини берсалар мақсадга мувофиқ бўлур эди. Чунки, қўлланманинг қайта босиб чиқарилиши табиий, зеро, у атиги беш минг нусхада босилган. Бу, шак-шубҳасиз, кўп минглаб студентлар талабини қондира олмайди. Шунингдек, республикамиз олий ўқув юртларида ўқитиш рус ва ўзбек тилларида олиб борилишини ҳисобга олиб, мазкур қўлланманинг рус тилида ҳам босиб чиқарилишига эришилса нур устига аъло нур бўлур эди.

«Философиядан семинар ўтказиш методикаси» номли китобда марксча-ленинча философияни ўқитишдаги кўп йиллик тажрибалар умумлаштириб берилган. Шунинг учун, у фақат студентларгагина эмас, балки ёш ўқитувчиларга ҳам жуда қўл келади. Мазкур китоб ўз вақтида ёзилган, зарур ва фойдали қўлланмадир.

К. СОДИҚОВ,
философия фанлари доктори, профессор.

КИТОБЛАР ОЛАМИДА

ЖАМИЯТНИНГ ТАШКИЛОТЧИ КУЧИ

КОБУЛ. (ТАСС). Афғонистон Халқ демократик партияси Апрель революцияси ғалабасидан кейин жамиятнинг раҳбар ва ташкилотчи кучига айланди. Партия барча жамоат ташкилотлари, жумладан касаба союзларининг ҳаракатига бошчилик қилди. АХДП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Нур Аҳмад Нур АДР ишлаб чиқариш илғорлари, касаба союз ҳаракати активлари билан учрашувда сўзга чиқиб, шу ҳақда гапирди.

У революция ғалабаларини ҳимоя қилиш меҳнаткашларнинг энг асосий вазифаси эканлигини уқтириб ўтди. Н. А. Нур АДРга қарши эълон қилинмаган урушни бошлаган империализм ва реакция кучларига қарши курашда Афғонистон ишчилар синфининг ролига юксак баҳо берди. Учрашувда сўзга чиққан саноат корхоналарининг ишчилари «ўз олдимизга қўйилган вазифаларни бажариб, революцион Афғонистонни социал иқтисодий ривожлантиришнинг энг муҳим проблемаларини ҳал этишга муносиб ҳисса қўшамиз, инқилоб душманларининг мамлакатни ўтмишга қайтаришларига йўл қўймаймиз», деб партия ва ҳукуматга ваъда бердилар.

Тарих сабоғини унутма.

А. ХОЛИҚОВ чизган расм.

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

▲ КАНБЕРРА. Минглаб мельбурнликлар 875 километрли Сидней-Мелбурн йўлида югуриш ғолиби 61 яшар Клиффорд Янгни тантана билан кутиб олдилар. У шу масофани 134 соатда босиб ўтди. Югуриш чоғида у кеда пойабзалини ўн марта янгилашига тўғри келди. У жами атиги 15 соат ухлади, югураётиб овқатланди.

Шу масофага югуришда 11 киши қатнашди. Улар ғолибдан фарқли ўлароқ, профессионал югурувчилар бўлиб, секундомерлар, ҳар хил графиклар билан таъминланган эдилар. Уларга тренерлар ҳамроҳ бўлди. Аввал бошида Янг ғалабага эришиш учун ҳеч қандай умид йўқ деб ўйлаб, югурмоқчи эмасди. Лекин кейин аҳд қилди. У ҳавонинг бузилишига қарамай, кечаю кундуз демай, бир текис югурди. Натижада маррага келганида энг яқин рақибидан 50 километр ўзиб кетганди.

▲ БРАЗИЛИА. Амазонканинг ўрта оқимида пассажир кемаси каттакон дарахт танасига урилиб кетиб, ғарқ бўлди. Кемада 200 га яқин киши бор эди. Бразилия телевидениесининг хабарига кўра, атиги 80 йўловчи қирғоққа сузиб бора олган.

Кейинги икки йил ичида дунёдаги мазкур энг катта дарёда бир неча шундай фожиалар юз бериб, мингга яқин киши ҳалок бўлди.

Ишлаб чиқариш қисқартирилмоқда

БОНН. Саноатнинг етакчи тармоқларида ишлаб чиқариш қувватлари қисқартирилганлиги сабабли ГФР экономикасида кризис ҳодисалари вужудга келмоқда. Эълон қилинган расмий статистика маълумотларига кўра, шу йил январь ойидан бошлаб то апрель ойигача мамлакатда 11,9 миллион тонна пўлат эритилган. Бу эса ўтган йилнинг шу давридагига қараганда 16,1 процент камдир. Шу давр мобайнида чўян ишлаб чиқариш 19,2 процент камайиб, 8,9 миллион тоннани ташкил этган. (ТАСС).

СЎНМАС У КУНЛАР ШУҲРАТИ

ПОЛЬША ҚАҲРАМОНИ

Қўша-қўша жанговар орденлар кавалери Қаҳҳор ШАРИПОВ ҳақида ҳикоя.

Қаҳҳор Шарипов Ғарбий Украинанинг чегарадаги 261-ўқчи полкида кичик командир сифатида ўз бурчини ўтаб турган пайтда фашистлар Германияси Совет Иттифоқига қарши уруш бошлади.

Қаҳҳор Шарипов взводи биринчи жангда немис танклари ҳужумини қайтарди. Жанг ниҳоятда даҳшатли тус олди. Кичкина қишлоқни мудофаа қилиш учун беш кеча-кундуз тинимсиз жанг бўлди. Кучлар нотенглигига қарамасдан взвод ва полк қўшинлари душманга катта талафот етказиб, олтинчи куни Белоруссиянинг Межеревич деган жойига чекинади. Бу жангда Қаҳҳор ака оёғидан қаттиқ яраланиб, жанг майдонида қолиб кетади. Ҳушига келгач, қўлида автоматни маҳкам ушлаб олган ва унга тикилиб турган фашист башарасини кўради.

Асирлар ортилган поездда Ғарбга томон кетаётган Қаҳҳор Шарипов «қочиш, қочиш, душмандан аёвсиз ўч олиш керак» — деган хаёллар билан борарди.

Поезд Варшава яқинига бориб тўхтади. Асирларни Радом қишлоғи ёнидаги катта концлагерга олиб келишди.

Лагерда ўн мингдан ортиқ асир бўлган. Улар баракларга 250—350 кишидан жойлаштирилган. «Ҳар куни баракларда 30—40 киши очликдан, совуқ ва касалликдан ҳаётдан кўз юмарди, — деб ўша қора кунларни Қаҳҳор Шарипов чуқур хўрсиниб эслайди.

Қаҳҳор Шарипов лагерда оёқ оғриқларига қарамасдан оқсоқланиб бўлса ҳам ҳамма қатори ўз нормасини бажариб туради. Агар у белгиланган нормани бажара олмаса ёки суст ишласа, қоровул немислар уни ҳам дарров сўроқсиз отиб ташлашини жуда яхши билар эди. У ўзи сингари собитқадам дўстларидан беш кишини тўплаб, группа тузади.

Группа қочиш учун кечаси лаҳм қазишга киришади. Беш йигит кундузи ишлаб, кечалари металл парчалари билан ер ковлайдилар, кундузи эса лаҳм оғзини беркитиб, ишга кетганлар.

Оч, юпун, мадорсиз, аммо жасур йигитлар 15 кунда бу ишни ниҳоясига етказадилар. 1942 йилнинг 13 феврал оқшоми, ҳамма ширин уйқуга кетганида, ковланган йўл орқали биринчи бўлиб Қаҳҳор Шарипов, унинг кетидан шериклари ҳам қочишади.

Қ. Шарипов кун бўйи машаққат билан йўл юриб, кечга яқин Польша қишлоқларидан бирига етиб келади. Қоронғи тушиши билан шу қишлоқнинг энг четидаги уй эшигини тақиллатади. Шариповнинг бахтига бу уйнинг эгаси Польша коммунисти бўлиб чиқади. У Қаҳҳор акани уйига киргизади ва унинг Польша партизанлари лагерига қўшилиб олишига кўмаклашади. У қисқа муддат ичида темир йўлларда қўпорувчилик ишларини уюштириш ва амалга оширишда, отрядни озиқ-овқат билан таъминлашда, ярадорларни даволаш ва шунга ўхшаш ишларни амалга оширишда моҳир эканлигини амалда исботлайди. Шу меҳнатлари эвазига уни Польша ишчилар партияси аъзолигига (1943 йил) қабул қиладилар. У Варшава яқинидаги Легинов, Яблони, Непорента каби районларда ҳаракат қилган Армия Людова — Халқ армияси партизанлар отрядининг жасур командири сифатида зўр шуҳрат қозонди. Қаҳҳор Шарипов отряди катта-катта операцияларда қатнашишга таклиф этилган ва бу таклифларнинг ҳаммаси муваффақият билан адо этилган.

Бирданига партизанлар кетма-кет муваффақиятсизликка учрай бошлайдилар. Отрядда сотқин бор деган тахмин туғилади. Халқ армиясининг 3-округи командири, сиёсий раҳбар Р. Крогульский бу ҳақда хабар олади. Лекин сотқинни топиш қийин иш эди. Қаҳҳор Шарипов бу қийин ишни унга топширишларини сўрайди. Унга қўшимча топшириқ билан, яъни сотқинни топиш ва Лайск қишлоғи ёнида жойлашган немис қўшинлари сонини аниқлаш вазифаси билан бирга рухсат берилади.

Қоронғи тушиши билан Қаҳҳор Шарипов бошлиқ партизанлар деҳқон кийимида йўлга чиқишади. Лайскка яқинлашганида кутилмаганда отишма бошланди. Қаҳҳор Шарипов буйруғига биноан отряд иккига бўлиниб, бир группаси душман билан отишиб туради, шу фурсатда тезлик билан бир нечта партизанларни олиб Қ. Шарипов қишлоқ томонга ўтиб олади ва бир саройга беркинишади. Эрталабгача биринчи буйруқ бажарилади. Кундузи бу жойда қолиш эса хавфли эди. Шунинг учун Қаҳҳор ака тонг саҳарида йўлдан шаҳар томон ҳайдаб кетилаётган одамлар тўдасига қўлида ҳасса билан, оқсоқ деҳқон қиёфасида қўшилиб олади. Шаҳар зонаси бошланадиган жойда ҳужжат текшириладиган пост бўлган. Қўлида ҳасса, оқсоқ ва оддий деҳқон кийимида бўлган Қаҳҳор Шарипов одамлар орасида шу жойга яқинлашганида: «Тўхта! Партизан!» — деган овоз эшитилди. Қаҳҳор Шарипов овоз чиққан томонга қараса, рўпарасида бундан уч ой олдин «асирликдан қочиб келдим» деб партизанлар отрядига қўшилган башарани аниқ танийди. Фурсатни бой бермасдан қўйнидан тўппончасини олади-ю, сотқинни шу ернинг ўзида отиб ўлдиради. Қаҳҳор Шарипов қочиб улгура олмайди. 4—5 та немис солдати қутирган итдек унга ташланиб, қўлларини орқасига боғлаб олиб кетишади, немисларнинг сўроқларига бир оғиз ҳам жавоб бермайди у. Фашистлар уни калтаклайдилар, тепадилар. Немислар отиб ташлашга ҳукм қиладилар. Лекин у, ҳукм ижро этиладиган куни қочишга улгуради.

Кўп фурсат ўтмасдан отрядини ва полкини топиб олади. Қаҳҳор Шариповнинг ўз полкида пайдо бўлиб, фашистлардан яна қайта ўч ола бошлаши, уни янада обрўлантириб юборди. Унга «Муқаддас Микола» деган лақаб беришди.

Қаҳҳор Шарипов ўз отряди билан Варшава атрофида жойлашган концлагерларга, тутқунлар ортилган эшелонларга ҳужум қилиб, минг-минглаб асирларни ўлим чангалидан олиб қолади ва уларга янги ҳаёт бағишлайди.

Польша озод этилгандан сўнг Қаҳҳор Шарипов Легенова шаҳрида хавфсизлик милицияси сафида ва Легинова-Рембертув шаҳарларида совет ҳарбий комендантининг ўринбосари вазифасида ишлайди. 1945 йилнинг кузида Қаҳҳор Шарипов ўз она-Ватанига қайтади.

Партия ва ҳукуматимиз Қаҳҳор Шариповнинг қаҳрамонона курашларини, кўрсатган жасоратларини ҳисобга олиб, уни «Қизил Юлдуз» ордени, «Жасурлиги учун», икки марта «Жанговар хизматлари учун» ва бошқа медаллар билан тақдирлади.

Қаҳҳор ака Польша ерларини немис босқинчиларидан озод этиш учун олиб борилган жангларда кўрсатган мардлиги ва жасорати учун Польша ҳукумати томонидан ўн бир марта орден ва медаллар билан тақдирланган. Жумладан, 1967 йилнинг 10 апрелида Польша Халқ Республикаси Давлат кенгаши қарори билан Қаҳҳор Шарипов республика олий мукофоти — «Партизанлик Олтин Кресті» ордени билан мукофотланади.

Польша Халқ Қаҳрамони, республика миқёсидаги шахсий пенсионер Қаҳҳор ака Шариповнинг жанговар ҳаёт йўлини қанча ўргансак ва қанча ёзсак шунча оз.

Г. ХОЛЛИЕВ,
тарих фанлари кандидати, доцент.

ЖАНГЧИ ШОИР ИЖОДИДАН

ДЎСТЛАРНИ ЭСЛАБ

Қайдасизлар, беринглар хабар,
Соғиндим-ку, қуролдош дўстлар.
Эсдан чиқарганим йўқ-ку сизларни,
Чиқармасман, ҳаётман агар.

Сизлар билан шиддатли жангда
Ғалабани истаб яшардим.
Ватан — Она даъвати билан
Ғарбга томон қадам ташлардим.

Етиб бориб олдинги сафда,
Мардонавор ёвни қувардик.
«Привал» деб команда бўлса,
Терлар билан юзни ювардик.

Енгил яраларни боғлашиб,
Туғишгандек бўлиб кетганмиз.
Ўша йиллар, ўша ёшлик чоғ
Қолдирғандир хотирларда из.

Бугун мудҳиш уруш-жангларни
Қўмсамайман, дийдори қурсин.
Аммо Зафар тантанасида
Сафдош дўстлар ёнимда турсин!

Каримжон РАҲИМЗОДА,
уруш ветерани.

ЭЛ ҲУРМАТИДА

Ҳабибулло кўнгилли бўлиб Ватан ҳимоясига отланди. У дастлаб запасдаги 244-полк составида Украина, Белоруссия ҳамда Польшани немис-фашист босқинчиларидан озод қилиш учун бўлган жангларда қатнашди, мардлик ва жасурлик намуналарини кўрсатди. Ҳабибулло ҳар қандай жанговар топшириқни чаққонлик ва зўр ҳушёрлик билан бажарар, ҳамиша олдинги сафда ҳаракат қиларди. Люблин шаҳрини душмандан озод қилиш учун бўлган жангларда мардлик кўрсатиб, «Жасурлиги учун» медали билан тақдирланди.

Уруш йилларини хотирлаган Улуғ Ватан уруши қатнашчиси ва меҳнат ветерани Ҳабибулло ака Ҳакимов бундай ҳикоя қилади:

— Қисмимиз олдида душман режаларини аниқлаш вазифаси турарди. Ҳали-ҳали эсимда, полк командири, полковник Келисов мен, старшина Орехов, немис тилини биладиган Циганков ва Савченколарга «тил» келтиришни топширди. Тун ярмида йўлга чиқдик. Немисларнинг блиндажига яқинлашдик. Биз бирданига ҳам блиндажга, ҳам соқчига ҳужум қилиб немис офицерини асир олдик. Муҳим топшириқ бажарилиб, «тил» ва ҳужжатлар штабга етказилди.

Жасур жангчи катта сержант Ҳабибулло Ҳакимов жанговар топшириқни бажаришда кўрсатган ана шу чаққонлиги ва ботирлиги учун «Қизил юлдуз» ордени билан мукофотланганди. У сўнгра Қизил Байроқли 41-ўқчи дивизия составида Висла дарёсидан кечиб ўтишда оғир жангларда қатнашди.

Ҳозир Ҳ. Ҳакимов эл ҳурматида. Урушдан сўнг она юртига қайтиб, халқ бахт-саодати йўлида толмай меҳнат қилди. «Жамоат тартибини сақлаш аълочиси» медали ҳамда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи, эсдалик совғалар билан тақдирланди.

Уруш ва меҳнат ветерани Ҳабибулло ака Ҳакимов зўр иззат-ҳурмат билан пенсияга узатилган бўлса ҳам, имкони борича халққа хизмат қилмоқда. Тошкент шаҳар Собир Раҳимов районидаги Пушкин номли маданият ва истироҳат боғида директор ўринбосари бўлиб ишламоқда.

Х. МЎЙДИНОВ.

САНЪАТ ЯНГИЛИКЛАРИ

КИНО

«Ўзбекфильм» киностудияси ижодкорлари томонидан янги икки серияли «УЙҒОНИШ» бадиий фильми яратилди. Яқинда пойтахтимиздаги Кино уйида мазкур картинанинг премьераси бўлиб ўтди. Фильм 1916 йилдаги Жиззах қўзғолони ҳақида ҳикоя қилади. Асар сценарийсини ёзувчилар Н. Сафаров, Н. Рожков ва режиссёр Л. Файзиевлар ёзишган. Рассом Э. Қаландаров декорация эскизларини ишлаган бўлса, композитор В. Милов фильм руҳига мос музика басталаган. Картинадаги ролларни ижро этувчилар орасида Кирилл Лавров, Иннокентий Смоктуновский, Расим Балаев, Зикир Муҳаммаджонов, Пўлат Саидқосимов каби таниқли санъаткорлар бор.

Режиссёр Латиф Файзиевнинг «Уйғониш» фильми ўзбек ва рус халқлари ўртасидаги мустаҳкам дўстликни ўзига хос, ёрқин акс эттиради.

Кино уйида премьераси бўлиб ўтган иккинчи асар эса, «КОБУЛДАГИ ЖАЗИРАМА ЁЗ» деб аталади. Совет ва афғон кинематографчилари ҳамкорлигида яратилган ушбу фильмни Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, Ҳамза номидаги республика давлат мукофотининг лауреати кинорежиссёр Али Ҳамроев бошчилигидаги ижодий группа суратга олган.

Вадим Трунин ва Афғонистон Демократик Республикаси Ёзувчилар союзининг раиси Асадулла Ҳабиб сценарийси бўйича ишланган бу янги картина бугунги Афғонистоннинг ижтимоий ва сиёсий ҳаёти ҳақида ҳикоя қилади.

Маълумки, Совет Иттифоқи Афғонистон ҳукуматининг илтимосини инобатга олиб, дўстона қўшничилик ёрдамини аямади, аямаяпти. Бошқа мутахассислар билан биргаликда кўплаб медицина ходимлари ҳам Кобул ва унинг атрофидаги шаҳар-қишлоқларга юборилди. Улар ўзларининг интернационал бурчларини шараф билан адо этишди. Ана шундай кишилардан бири жарроҳ профессор Фёдоровдир. Шуниси қувончлики, бу характерли ролни ажойиб ижрочилиги билан довруғ таратган актёр Олег Жаков ўйнаган.

Ш. ҲИДОЯТОВ,
Э. НОРБЕКОВ.

ТЕАТР

Драматург Абдуқаҳҳор Иброҳимовни театр санъати мухлислари, адабиёт ихлосмандлари яхши билишади. Унинг қатор асарлари республика ва область театрларида саҳналаштирилиб, муваффақиятли намойиш этиб келинмоқда.

Яқинда Ҳамид Олимжон номидаги Самарқанд область драма театри А. Иброҳимовнинг «ТУСМОЛ» деган янги трагикомедиясини саҳналаштириб, ўз мухлисларига ҳавола этди. Спектаклда шу куннинг муҳим масалалари тилга олинади. Янги асарни театрнинг бош режиссёри Тожибой Исроилов саҳналаштирди. Саҳна безаклари ва кийим эскизларини рассом Эсон Муҳаммадиев ишлаган. Ролларни Ўзбекистон ССР халқ артистлари Кифоят Муслимова, Рустам Мансуров, республикада хизмат кўрсатган артистлар Мусо Муқимов, Шукур Самандаров, актёрлардан Азим Орзиев, Мўъжиза Орзиева, Соли Ҳакимов, Зуҳра Турғунбоева ва бошқалар ижро этишмоқда.

«Тусмол» спектакли театр мухлислари учун ўзига хос байрам совғаси бўлди.

А. БЕКМУРОДОВ.

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

ТОШ ЎРМОН СИРЛАРИ

Тошга айланган Сизиман ўрмони тирик табиат бўёқларини сақлаб қолган. Ўрмон нобуд бўлганидан кейин қирқ миллион йил ўтгач, қўриқхона деб эълон қилинди. Узоқ шарқлик олимлар радиогеологик методлардан фойдаланиб, ўлкашунослар Татар бўғози соҳилида топган бу ноёб тош ўрмон ёшини аниқладилар. Бир вақтлар отилган вулқон яшнаб турган ўрмонга лава ёғдирган. Кварц, опал, халцедон каби кремнизем элементлар ёғочнинг органик тўқимасини аста-секин қисиб чиқарган. Бунда дарахт таналари, шохлари, барглари, илдизларининг шакли сақланиб қолган. Палеоботаниклар шуларнинг тузилишига қараб магнолия, глициния, арча, метасеквойя, папаротник каби қазилма дарахтларнинг турларини аниқладилар. Шу вулқон гербарий ўтмиш даврнинг иқлими тўғрисидаги маълумотларни ўзида сақлаб қолган.

Зоологлар тошга айланган ўрмонзорда яшаган жониворларнинг қолдиқларига қараб уларнинг турларини аниқладилар. Қанотлари ярим метрга борадиган игначилар, улкан қўнғиз ва ўргимчаклар, ғаройиб қушларнинг шаклини тиклаш мумкин бўлди.

Шу билан мутахассисларнинг хулосалари тугамайди. Улар шимол сари чўзилган йил халқаларига қараб ўша замонларда планетанинг шимолий қутби унинг ҳозирги нуқтасидан 30—35 градус шарқроқда бўлганлигини аниқладилар.

Сизиман тош ўрмони — Амур бўйи табиати ёдгорликлари картасида пайдо бўлган янги объектдир. Энди Хабаровск геология музейининг экспозицияси унинг беназир жамоли билан таништиради.

Е. ТУННИКОВА,
ТАСС мухбири.
Хабаровск ўлкаси.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ИРРИГАЦИЯ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРИШ ИНЖЕНЕРЛАРИ ИНСТИТУТИ

вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра мудири: граждан мудофааси;
кафедра доцентлари: машина деталлари ва механизмлар назарияси (2 ўрин), машина ремонти, автоматлаштирилган электр симлари, сув хўжалигини ташкил этиш ва экономика, олий математика (2);
кафедра катта ўқитувчилари: сув хўжалигини ташкил этиш ва экономика, олий математика, жисмоний тарбия (тайёрлов бўлимида ишлаш учун), қишлоқ хўжалигида сув таъминоти, граждан мудофааси;
кафедра ассистентлари: сув хўжалигини ташкил этиш ва экономика, гидрология ва оқар сувларни регулировкалаш;
кафедра ўқитувчилари: граждан мудофааси (4).

ҚАРШИ ФИЛИАЛИ БЎЙИЧА

кафедра доцентлари: қишлоқ хўжалик экономикаси, илмий коммунизм, чизма геометрия, ва чизмачилик, материалшунослик, чорвачилик фермаларини механизациялаштириш;
кафедра катта ўқитувчилари: қурилиш машиналари, сиёсий иқтисод, гидротехник иншоотлар;
кафедра ассистенти: сиёсий иқтисод.
КОНКУРС МУДДАТИ — 20 МАЙГАЧА.
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, ГСП, Қориниёзий кўчаси, 39-уй, кадрлар бўлими.

●

Ўзбекистон ССР Балиқ хўжалиги бўйича давлат комитетининг

ИЧКИ СУВ ҲАВЗАЛАРИ БАЛИҚ ХЎЖАЛИГИНИНГ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ

балиқ хўжалиги учун кўл ва сув омборларини ўзлаштириш лабораторияси бўйича кичик илмий ходим
вакант вазифасига

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.
Мурожаат учун адрес: 700112, Тошкент шаҳри, Фарҳод кўчаси, 10-квартал, 21«а»-уй.

●

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси «КИБЕРНЕТИКА» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг

КИБЕРНЕТИКА ИНСТИТУТИ ҲИСОБЛАШ МАРКАЗИ БИЛАН

ишлаб чиқаришдан ажралган ва ажралмаган ҳолда ўқиш учун қуйидаги ихтисослар бўйича

АСПИРАНТУРАГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Ҳисоблаш математикаси, математик кибернетика, ҳисоблаш машиналари ва системаларини математик таъминлаш, техник кибернетика ва ахборот назарияси, системалар назарияси, автоматик регулировка қилиш ва бошқариш назарияси ва системали анализ, ҳисоблаш техникаси ва бошқариш системаларининг элементлари ва тузилиши, ахборотларни қайта ишлаш ва бошқаришнинг автоматлаштирилган системалари (тармоқлар бўйича), биологик ва медицина кибернетикаси, социал ва иқтисодий системаларни бошқариш, ЭҲМ, комплекс ва системаларда структуралар ва ҳисоблаш жараёнларини ташкил этиш, математик методлар ва ҳисоблаш техникасини иқтисодий тадқиқотларда қўлланиш, халқ хўжалигини ва унинг тармоқларини планировка қилиш ва бошқариш.

АРИЗА ВА ҲУЖЖАТЛАР 1 ОКТЯБРГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Кириш имтиҳонларига киритиш ҳақидаги институт директори номига ариза ва ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: 700125, Тошкент шаҳри, Ф. Хўжаев кўчаси, 34-уй, аспирантура бўлими. Телефон: 62-70-93, 31-хона.

АХБОРОТ

ҚАШҚАДАРЁ

ЗАВОД ИШГА ТУШДИ

Областдаги пахта тозалаш заводлари яна биттага кўпайди. Усмон Юсупов районидаги Жейнов пахта тозалаш заводи қурилиб, фойдаланишга топширилди. Корхона йилига Қарши даштида етиштириладиган 25 минг тонна пахтани қайта ишлайди. У тўла қувват билан ишга туширилгач, 50 минг тонна «оқ олтин»ни қайта ишлаш мумкин бўлади.

Заводни «Целинострой», «Каршиирмонтаж» трестларининг қурилиш бўлинмалари бинокорлари бунёд этдилар. Пахтани қабул қилиш, тозалаш, тола ва момиқ тайёрлаш агрегатлари синови муваффақиятли ўтди.

ХОНАДОНЛАР ГАЗЛАШТИРИЛДИ

Қарши районидаги ипакчилик совхозининг марказий қўрғони кейинги икки-уч йилда вужудга келган янги посёлкадир.

Яқинда посёлка аҳолисининг қувончига яна қувонч қўшилди. Совхозга келтирилган табиий газ билан барча хонадонлар газлаштирилди.

ҚЎЙ СУТИДАН БРИНЗА

Қарши сут комбинатининг Ғузор районидаги филиалида маҳсулотнинг янги турини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Қўй сутининг ёғлилик даражаси сигир сутига қараганда юқори бўлади. Филиалга наслчилик заводи отарларидан кунига 1,5—2 тонна серқаймоқ сут олиб келиняпти. Бундан бринза тайёрланиб пешма-пеш касалхона, мактабгача болалар муассасаларига жўнатилмоқда.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

САМАРҚАНД. Бу ердаги халқаро мусобақалар ўтказиш талабларига жавоб берувчи ва узунлиги 2.150 метр бўлган эшкак эшиш каналида спортчиларнинг шуғулланиши учун барча шароит муҳайё. Кейинчалик канал атрофида ёрдамчи иншоотлар қурилиб, у катта спорт комплексига айлантирилади. Суратда: спорт мастерлигига номзод С. Бабишев тренажёрда эшкак эшиш бўйича машғулот ўтказяпти.

Р. Ғафуров фотоси. (ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ ОТЧОПАРИДА

ЧАВОНДОЗЛИК САЙИЛИ

Республика пойтахтининг йирик спорт базаларидан бири — Тошкент отчопари бугун ҳар қачонгидан гавжумлашади. Бу ерда совет халқларининг Улуғ Ватан урушида эришган Буюк ғалабасининг 38 йиллигига бағишланган спорт байрами бўлади.

Спорт мусобақалари, чавандозлик баҳслари байрам программасидан асосий ўрин олган. Акробатлар ва бадиий гимнастикачиларнинг намунали чиқишлари, дзю-до, самбо ва миллий кураш бўйича беллашувлар, камон отиш ва оғир атлетика бўйича баҳсларда республиканинг таниқли спортчилари ўз маҳоратларини намойиш этадилар.

Чавандозлик олий маҳорати мактабининг талабалари от ўйнатиш бўйича мухлисларни мамнун этишга шай бўлиб турушибди. Чунончи, от йўрттириш усталари Марина Агажанян, Елена Федоренко, Елена Фовстрицкая ва Надежда Долженколар совриндорлик учун курашадилар. «Волгоград» совриии учун тўсиқлардан ошиш мусобақасида сурхондарёлик Иброҳим Йўлдошев, тошкентлик Искандар Йўлдошев билан Сергей Шатилов, қорақалпоғистонлик Рустам Ўрозов сингари моҳир чавандозлар иштирок этадилар. Чавандозлар шунингдек, «Ғалаба», Генерал Собир Раҳимов хотираси совринлари учун ўтказиладиган пойгаларда беллашадилар. Қиз қувмоқ миллий халқ ўйинига Марина Киреева, Надежда Чересова билан Мирзааҳмад Мусаев каби суворийлар ҳозирлик кўриб туришибди.

Спорт байрами мотоциклчилар билан авиамоделчиларнинг чиқиши ҳамда «Жигули», «Волга» енгил автомобилларида ўтказиладиган пойга билан якунланади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

9 МАЙ, ДУШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.35 — Ҳужжатли фильм. 9.45 — Жангчи шоирлар билан учрашув. 10.35 — Қалбга яқин қўшиқлар. 11.20 — Юз биринчи. Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар. 13.40 — Спорт гимнастикаси бўйича Европа чемпионати. 14.10 — Мультфильмлар. 14.50 — Музикали киоск. 15.20 — Едингдами, ўртоқ... 16.20 — Бугун — Ғалаба байрами. 16.35 — Киноконцерт. 17.30 — Улуғ Ватан уруши ветеранларининг учрашуви ҳақида репортаж. 17.50 — Халқ қуйлари. 18.00 — Ғалаба байрамига бағишланган адабий кўрсатув. 18.35 — Халоскорлик. Бадиий фильм. 19.50 — **Фашизмга қарши жангларда қурбон бўлганларнинг порлоқ хотираси.** Бир минутлик сукунат. 20.10 — Солдат шинелидаги қўшиқ. Концерт. 21.30 — Время. 22.15 — Балли, йигитлар! 00.05 — Янгиликлар.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — Мультфильмлар. 9.50 — Ҳужжатли фильмлар. 10.45 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 11.45 — А. Толстой. Рус характери. 12.10 — Эстрада концерти. 14.20 — Тревога. Бадиий фильм. 15.35 — СССР халқларининг қўшиқлари ва рақслари. 16.05 — Биз сен билан дийдор кўришмаймиз. Фильм-спектакль. 18.00 — Концерт. 18.35 — Олам кинокамера кўзгусида. 19.25 — Концерт. 19.50 — **Фашизмга қарши жангларда қурбон бўлганларнинг порлоқ хотираси.** Бир минутлик сукунат. 20.10 — Илмий-оммабоп фильм. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Халқаро панорама. 21.30 — Время. 22.15 — Яна кўришгунча. Телеспектакль.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Белорус вокзали. Бадиий фильм. 11.50 — Фильм-концерт. 12.50 — Бу заминни сенга қолдирдим. 13.25 — Ҳужжатли фильм. 13.35 — Прага каштанлари тагида. Фильм-спектакль. 2-серия. 14.30 — Кинопублицист экрани. 18.05 — Ғалабанинг 38 йиллигига бағишланган спорт байрами. 18.45 — Жангчи рассомлар. 19.15 — Бугун — Ғалаба байрами. 19.30 — Ахборот. 19.50 — Москва. **Фашизмга қарши жангларда қурбон бўлганларнинг порлоқ хотираси.** Бир минутлик сукунат. 20.10 — Телефильмлар. 20.30 — Ахборот. 21.30 — Время. 22.15 — Сўнмас у кунлар шуҳрати. 23.35 — Бугун оламда нима гап!

ТОШКЕНТ-II. 18.15 — Болалар учун фильмлар. 19.00 — Телефильм. 19.30 — Фильм-концерт. 20.00 — Берлин йўлида. Бадиий фильм. 21.30 — Москва-II.

10 МАЙ, СЕШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.30 — Мультфильм. 10.50 — Тревога. Бадиий фильм. 12.05 — Мўъжизасиз-мўъжизалар. 13.05 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.15 — Ҳужжатли фильмлар. 15.50 — Онамларнинг мактаби. 16.20 — Ҳунар-техника билим юртларида нимага ва қандай қилиб ўргатишади? 16.50 — Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 17.20 — Концерт. 17.50 — Мультфильм. 18.10 — Концерт. 18.30 — Ёшлар адреслари. 19.30 — Меҳнатга яраша шараф ва шуҳрат. 20.00 — Нафосат манбаларига. 20.30 — Чехословакия телевидениесининг программаси. 21.30 — Время. 22.05 — Балет ҳақида. 23.10 — Дунё воқеалари. 23.25 — Футбол шарҳи.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 ва 10.35 — Физика. 10.05 ва 13.55 — Француз тили. 11.05 — Эстетик тарбия. 11.35 ва 12.35 — Физика. 12.05 — Шахмат мактаби. 13.05 — География. 13.35 — Илмий-оммабоп фильм. 14.25 — Фан ва турмуш. 14.55 — Ғалаба дастхатлари. 15.40 — С. Маршак. Ҳаёти ва ижоди. 16.30 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Ҳужжатли фильм. 19.00 — Қишлоқ янгиликлари. 20.00 — Инсон ва қонун. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Халқаро Тинчлик велопойгаси. 21.15 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Ота ёки оға. Бадиий фильм. 23.15 — Руставн куйлайди.

ТОШКЕНТ-I. 11.30 — Қўғирчоқ фильм. 11.45 — Мовий осмон яқинида. 12.30 — Адабиёт. 18.10 — Сўз кетидан сўз келар. 18.30 — Ёшлик. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ҳужжатли фильм. 20.15 — Чўл чорлайди. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Ҳужжатли фильм. 22.30 — Шум бола. Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ-II. 18.15 — Физика. 19.10 — Ёшлик. 19.35 — Телефильм. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — Биология. 20.50 — Икки комедия. Телеспектакль. 21.30 — Москва-II.

РАДИО

10 МАЙ, СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Классик қўшиқлар. 9.30 — Дўстлик байроғи. 12.10 — Ишчинома. 13.00 — Чорвадор. 14.00 — Табаррук замин. 18.15 — Етук социализм даврида илмий-техника тараққиётининг роли (суҳбат). 18.30 — Х. Азимовнинг фортепьяно пьесалари. 19.25 — Ёшлик. 20.50 — Ўзбек совет адабиёти радиоантологияси. 21.10 — Хайрли тун. 22.30 — Концерт.

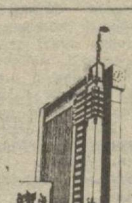

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент-П. Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР
Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-21-43, 32-53-16. 32-53-20, 33-11-49, 32-54-13.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Р — 02937. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Б. — 107. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15